

Sauna

Suomen Saunaseura ry:n jäsenlehti 3/2017

Vuodesta 1937

Mikkel Aalandin
kirjan filmaus
alkoi s. 12

Juha Telkkinen
ja kiireetön
savusauna s. 26

Saunakylän
kaikki saunat
siirretty s. 30

Täysin uusi Arteon

KOE MUOTOILUN
UUSI AIKAKAUSI.

Sulavalinjainen katseenvangitsija.

Uusi Arteon on sulavalinjainen ja hieno Grand Coupé. Ainutlaatuinen yhdistelmä urheilullisuutta ja viisiperän eleganssia. Tutustu Volkswagenin ylläiseen uutuuteen osoitteessa www.volkswagen.fi

Teemme tulevaisuudesta totta.

Arteon-mallisto alk. 45 598 €

Arteon 2,0 TDI 110 kW (150 hv) DSG-automaatti hinta CO₂-päästöllä 114 g/km.
Malliston yhdistetty EU-kulutus 4,4-7,3 l/100 km. CO₂-päästöt 114-164 g/km.
Suositushähtäishinnasto 1.9.2017, sisältää toimituskulut 600 €. Kuvan auto erikoisvarustein.

Volkswagen

Volkswagen Center Airport

Kiitoradantie 2, Veromies, Vantaa
automyynti 010 5333 640
huolto 010 5333 600

Volkswagen Center Espoo

Piispantilantie 2, Olari
automyynti 010 5333 440
huolto 010 5333 400

Volkswagen Center Helsinki

Mekaanikonkatu 10, Herttoniemi
automyynti 010 5333 210
huolto 010 5333 200

Volkswagen Center Turku

Rieskalähtentie 89
automyynti 010 5333 213
huolto 010 5333 205

Automyynti palvelee ma-pe 8-18 (Turku ma-pe 9-18), la 10-15 • volkswagencenter.fi

Puheluhinta 010-alkuisiin numeroihin lanka- ja matkapuhelimesta 8,35 snt/puh + 12,09 snt/min (sis. alv.) + pvm tai mpm.

Juhlan kynnyksellä

Jotenkin tuntuu siltä, että koko Suomi ja varsinkin sen media on virittänyt meitä Suomen Saunaseuran suureen juhlaan.

Tämän vuoden aikana sauna-asiat ovat olleet esillä poikkeuksellisen tiuhaan tahtiin. Saunakulttuuri monissa muodoissaan on ollut esillä sekä lehdistössä, sähköisissä kanavissa ja varsinkin sosiaalisessa mediassa. Juttujen vire on ollut hyvin positiivinen, mitäs muutakaan?

Uusia yleisiä saunoja on avattu enemmän kuin vuosikymmeniin ja suunnitelmien mukaan ensi vuonna tulee monta lisää. Ja mikä parasta: ne tulevat keskelle kaupunkia, hyvien liikenneyhteyksien äärelle, kaikkien helposti saapua.

Viime kesän saunatapahtumista ei kai kukaan enää osannut pitää lukua ja sauna-aiheisia kirjoja on julkaistu useita – ikään kuin vuosien patoutuma olisi päässyt purkautumaan. Onneksi kirjojen määrän ei tarvitse korvata laatua. Kirjoittajat, kuvaajat ja tekstien kokoajat ovat paneutuneet aiheeseensa sekä ammattitaidolla että aidolla sauna-aatteella.

Tämä virittää hyvään juhlatunnelmaan. Nyt kun pyrimme saamaan Saunan päivän viralliseksi liputuspäiväksi, on hyvä muistaa, että liputtaa voi aina kun on aihetta. Siis vaikka 16.11., kun Suomen Saunaseura täyttää 80 vuotta.

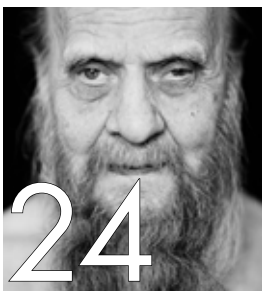
LEENA-KAISA SIMOLA

Päätoimittaja

Sauna-lehti sisältö 3/17

12

8.....Uutiset

12.....Mikkel Aaland: "Sauna on rakkauteni"

16.....Kutsuva tarinamatka kaupunkisaunoihin

21.....Yleisiä ja yhteisöllisiä saunoja Porissa yli sata vuotta sitten

24.....Alex Lembken näyttely Saunassa syntyneet

26.....Savusaunan lämmittäminen kysyy kärsivällistä mieltä

30.....Jämsän Saunakylän kuulumisia

32.....Joessa kelluva sauna sulautuu maisemaan

36.....Sauna keskellä olohuonetta

38.....Sauna, innovaatiot ja aineettomat oikeudet

42.....Juttu Vaskiniemen Saunatalosta Suomen Kuvalehdessä vuonna 1952

44Banja-retki

47.....Kansainvälisen Saunaliiton kuulumisia

48.....Saunaseuran uudet jäsenet

54.....Yhteystiedot

Sauna-lehti 70. vuosikerta | www.sauna.fi | ISSN0357-6566

Julkaisija

Suomen Saunaseura ry
Vaskiniementie 10
00200 Helsinki
Tj Katariina Styman
(perhevapaalla)
Vt toiminnanjohtaja
Jussi Nuortimo
gsm 050 371 8178

Päätoimittaja

Leena-Kaisa Simola
Leka-Viestintä Oy
lehti@sauna.fi
gsm 0500 801 040

Visuaalisuus ja taitto

Klippi Design Management Oy
AD Yrjö Klippi ja Suvi Klippi

Painatus

Lönnberg Print & Promo
Painos 5 300 kpl

Toimitusneuvosto

Hannu Saintula, pj
Ben Grass
Tiina Kaskiaro
Jarmo Lehtola
Gina Sundgren
Lasse Viinikka

Sauna-lehti 4/2017

Ilmestyy joulukuussa
Toimituksellinen
aineisto 1.11.
Ilmoitustilan varaukset 20.11.
ja aineistot 27.11. mennessä.

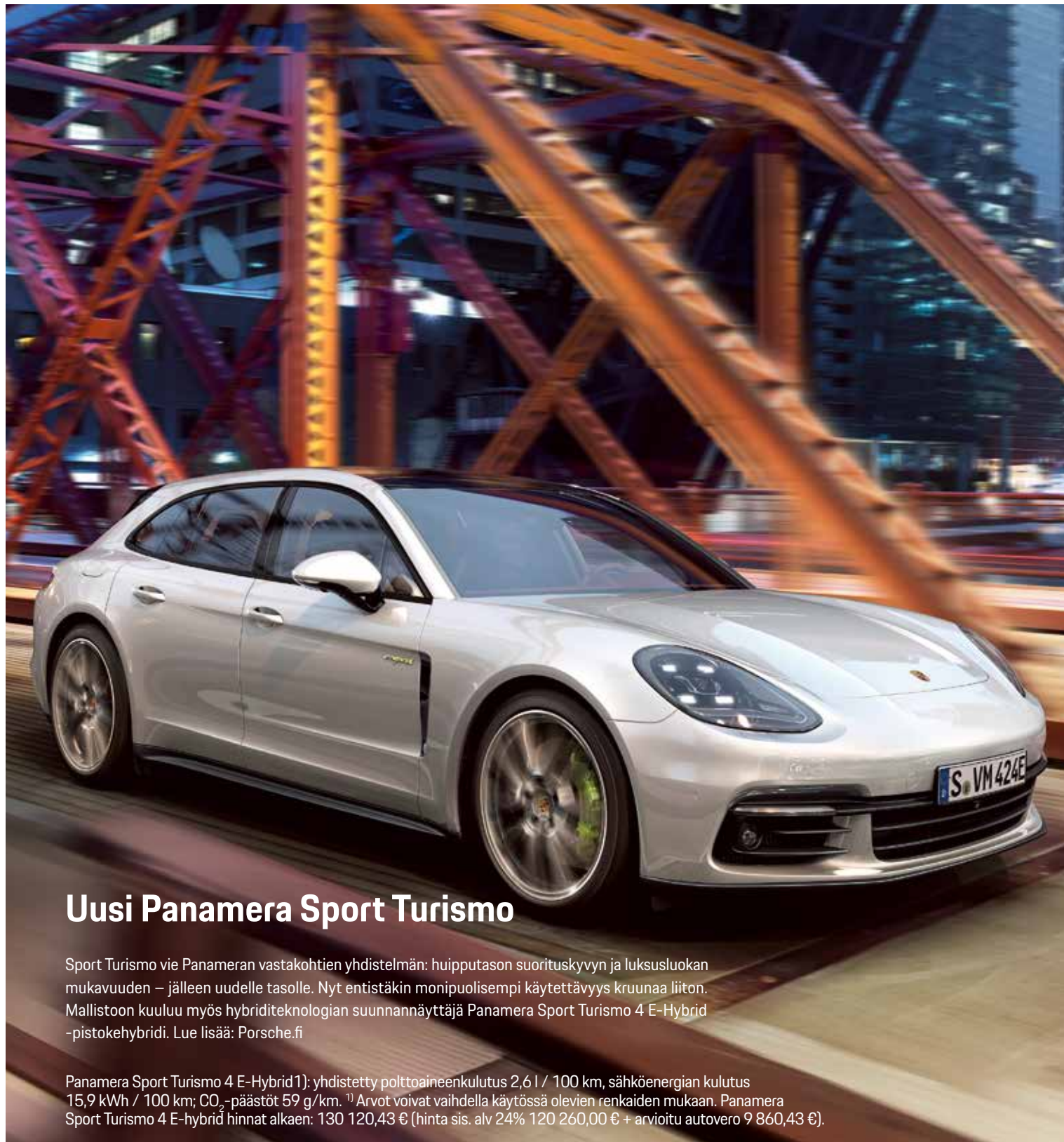
Ilmoitukset

Kristian Miettinen
gsm 0400 225 855
aurinia@kolumbus.fi

Kannen kuva

Liisa Takalan ottama kuva
Juha Telkisen vihdan sitomisesta
savusaunan portailla.

Kaikki toimituksellinen aineisto
tulee Saunaseuran käyttöön
kaikilla oikeuksilla, emme vastaa
tilaamatta lähetetyistä aineistoista.

Uusi Panamera Sport Turismo

Sport Turismo vie Panameran vastakohtien yhdistelmän: huipputason suorituskyvyn ja luksusluokan mukavuuden – jälleen uudelle tasolle. Nyt entistäkin monipuolisempi käytettävyys kruunaa liiton. Mallistoon kuuluu myös hybriditeknologian suunnannäyttävä Panamera Sport Turismo 4 E-Hybrid -pistokehybridi. Lue lisää: [Porsche.fi](https://www.porsche.fi)

Panamera Sport Turismo 4 E-Hybrid¹⁾: yhdistetty polttoaineenkulutus 2,6 l / 100 km, sähköenergian kulutus 15,9 kWh / 100 km; CO₂-päästöt 59 g/km. ¹⁾ Arvot voivat vaihdella käytössä olevien renkaiden mukaan. Panamera Sport Turismo 4 E-hybrid hinnat alkaen: 130 120,43 € (hinta sis. alv 24% 120 260,00 € + arvioitu autovero 9 860,43 €).

PORSCHE

Lippu salkoon saunan kunniaksi

Allekirjoita Saunan Päivä -adresssi!

Tämä on kutsu sinulle ja kavereillesi: tehdään yhdessä suomalaisen saunan päivästä vakiintunut liputuspäivä. Teemme tämän Saunan Päivä -kansalaisadressilla. Mitä enemmän allekirjoittajia saamme, sitä paremmat mahdollisuudet aloitteella on mennä läpi. Allekirjoita osoitteessa saunanpaiva.fi ja kehoita kaverisi mukaan.

Suomen Saunaseuran aloitteesta on kesäkuun toista lauantaita vietetty suomalaisen saunan päivänä vuodesta 1986 eli jo 30 kertaa. Päivä on vapaaehtoinen liputuspäivä.

Saunaseuran 80-vuotisjuhlinnan ja maamme 100-vuotisjuhlan kunniaksi haluamme virallistaa päivän vakiintuneeksi liputuspäiväksi.

Adressisivut ja kampanjaan osallistuminen

Saunan Päivä -kampanjan allekirjoitus-

sivuilla saunanpaiva.fi voit allekirjoittaa adressin ja lukea kampanjan taustoista. Kampanjaa käydään koko juhluviikoksi 2017 päättymiseen asti.

Suomen Saunaseura käy kampanjaa yhdessä Sauna from Finland -verkon kanssa. Kaupalliset kumppanimme julkistavat kampanjaa ja kartuttavat Saunaseuran suomalaisen saunan tutkimus- ja kulttuuritoiminnan stipendirahastoa.

Liputuspäivä sisäministeriöstä, yliopiston päätöksellä kalenteriin

Suomalaisen saunan päivän hakemus perusteluineen jätetään sisäministeriöön. Mikäli sisäministeriö hyväksyy esityksen, se esittelee asian Yliopiston almanakkatoimistolle päivän saamiseksi Suomen lipun kuvalla kalenteriin.

Sinä mahdollistat liputuksen saunalle!

Vähän yli viisimiljoonainen kansamme on rakentanut itselleen noin kolme mil-

joonaa saunaa. Olemme maailman ainoa kansa, joka voi halutessaan saunoa yhtä aikaa. Suomalaisia on hyvin vaikea kuvitella ilman saunaa. Sauna on meille melkein pyhä.

Siksi kummeksuttaa se, ettei saunalla ole Suomessa vakiintunutta liputuspäivää. Sinut on nyt osaltasi kutsuttu korjaamaan asia. Siis osoitteeseen:

www.saunanpaiva.fi

Kun olemme päässeet tavoitteeseen, saa kesäkuun toisen lauantain liputus ja jokainen saunomiskertamme erityistä syvyyttä. ♦

LEXUS HYBRIDI MALLISTO

AINA LADATTU. AINA VALMIS.

Lexus-hybridejä ei tarvitse ladata. Ne ovat valmiina ajoon aina ja kaikkialla – kirjaimellisesti, sillä LexusHybrid -mallisto on tarjonnut hienostuneinta hybridivoimaa jo 13 vuotta, ja sen tarjoamasta saumattomasta ajokokemuksesta nauttii jo yli miljoona ihmistä ympäri maailman.

Tutustu Lexus-hybridimallistoon, jossa premium ja Suomen paras palvelu ovat vasta lähtötaso: **lexus.fi**

 LEXUS
EXPERIENCE AMAZING

IKIMUISTOINEN JUHLA

Saunaseuran jäsenille ja heidän puolisoilleen!

Suomen Saunaseuran 80. vuosijuhlat

Yhteistä juhlaamme vietetään torstaina 16.11.2017 ravintola Bankissa, osoitteessa Unioninkatu 20-22. Illan aikana juhlistamme seuran kunnioitettavaa ikää monin tavoin.

Illan ohjelma

Kiva tavata saunasiskot ja -veljet! Juhlatunnelman yhteinen viritys alkaen 16.30 cocktail-tilaisuudessa Wall streetillä.

Iltajuhla Pankkisalissa klo 18.00 alkaen

- Kolmen ruokalajin illallinen
- Ogeli Big Bandin taitavaa musisointia
- Be Happy Go Lucky Swing Band soittaa seurustelumusiikkia
- Illan puhujana mm. seuran kunniapuheenjohtaja Lasse Viinikka
- Tanssia ja iloista yhdessäoloa
- Illan juontaa Ylen uutisankkurina tunnettu Piia Pasanen

Illalliskortti ja ilmoittautuminen

Illalliskortti maksaa alkoholittomilla juomilla 82,00 euroa ja alkoholillisilla juomilla 96,00 euroa.

Voit ilmoittautua mukaan juhlaan aina 7.11.2017 asti. Ilmoittautuminen onnistuu joko nettisivujen kautta tai Saunatalon kahviossa.

Illalliskortti maksetaan Saunaseuran tilille FI65 1020 3000 1080 33 viimeistään 7.11.2017.

Merkitse viestikenttään "Vuosijuhlat + osallistujan nimi, joita maksu koskettaa".

Lämpimästi tervetuloa juhlimaan yhteistä seuraamme ja tapaamaan tuttuja!

SUOMEN SAUNASEURA
FINSKA BASTUSÄLLSKAPET
THE FINNISH SAUNA SOCIETY

Saunaseuran 80. syntymäpäivää juhlistetaan tänä syksynä kokonaisen juh-lakuukauden ajan, jolloin päästään muun muassa testaamaan erikoissaunoja, harrastamaan saunajoogaa ja uimaan kuutamossa.

Ohessa poimintoja:

*Juhlakuukauden
ohjelma
sauna.fi:ssä
ja Saunatalon
ilmoitustaululla.*

www.sauna.fi

Saunaseuran juhlaa koko kuukausi: 16.10.–16.11.2017

16.-17.10.2017 Juttusauna ja telttasauna testattavana

● Puulämmitteisten erikoissaunojen lauteille pääsee nauttimaan lämmöstä sekä maanantaina että tiistaina klo 13–19.

23.10. Saunajoogaa naisille

● Päivän aikana on tarjolla kolme puolen tunnin mittaista saunajoogatuntia, jotka tehdään noin 50 asteen lämmössä. Ilmoittautuminen tunneille alkaa Saunatalolla jo viikkoa aiemmin eli maanantaina 16.10. ja tunnit täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä.

2.-3.11. Kuutamosauna

● Taivaalle nousevan täysikuun kunniaksi saunat lämpiävät tavallista pidempään ja marraskuun alun maagisesta saunatunnelmasta pääseekin nauttimaan aina klo 24 asti.

6.11. Suomen Saunaseuran syyskokous

● Syyskokous järjestetään tänä vuonna Kino Tapiolassa (Mäntyviita 2, Espoo) klo 18 alkaen. Tarjolla kakkukahvit merkkivuoden kunniaksi.

9.-10.11. Vankkurisauna Vihtori Vaskiniemessä

● Tämä puulämmitteinen sauna hellii saunojiaan sekä torstaina että perjantaina klo 13–19.

16.11. Suomen Saunaseuran 80. vuosijuhla

● Syksyn upeinta ja mieleenpainuvinta juhlaa vietetään ravintola Bankissa, Helsingin keskustassa. Ilta alkaa klo 16.30 cocktail-tilaisuudella ja varsinainen iltajuhla klo 18. Tiedossa on iloista ohjelmaa, mukavaa yhdessäoloa ja tietysti herkullinen illallinen! Ilmoittautumisohjeet sivulla 7. Lämpimästi tervetuloa mukaan yhteiseen juhlaamme!

Tunnusta rakkautesi saunaan!

● Monilla koruilla on symboliikkaa, jota niiden kantajat myös käyttävät hyväkseen.

Nyt meille "saunaihmisille" on tarjolla oma korumme: Suomi 100-saunakoru.

Löylykauhaa kuvaavan riipuksen suunnitteli kultaseppä-muotoilija Joni Niittyvuopio, joka myös itse valmista korut käsityönä. Riipus on tehty hopeasta ja sen pinta on kevyesti tummennettu.

– Saunakoru kunnioittaa saunan pitkä historiaa ja suomalaisten elämäntapaa, Joni Niittyvuopio kuvaa.

Hänen mukaansa saunakoru sopii

erinomaisesti sekä Suomen 100-vuotis- että Saunaseuran 80-vuotisjuhlaan. Sen voi yhtä mainiosti ostaa itselle kuin antaa lahjaksi.

Koru on kolme senttiä korkea ja sen mukana on 50 sentin hopeaketju, yhteishinta 49 euroa.

Tilaukset ja tiedustelut:
www.saunatricks.fi

Siparila saa sisarsaunan Japaniin

● Suomen Saunaseuran ja ISA:n jäsen, japanilainen Yukitaka Yoneda on vakaasti innostunut savusaunoista ja vierailut Suomessa monissa savusaunoissa.

Kesällä hän vieraili myös Jämsän Saunakylässä ja tutustui maasavu-saunaan. Tietoa syvennettiin Risto Vuolle-Apialan toimittamilla dokumenteilla Saunakylän Siparilan saunasta, joka on toinen Saunaseuran kummisaunoista.

Yukitaka Yonedan tarkoitus on rakentaa samanlainen maasavusauna Japaniin Finland Villagen saunojen rinnalle. Saunan pitäisi olla kylpykunnossa Japanin Saunan päivänä maaliskuun alussa 2018. Maankaivu aloitettiin syyskuussa.

Saunanovelleja yksissä kansissa

● Aviator Kustannus on koonnut kirjaksi suomalaisia saunanovelleja. Kirja sisältää varhaisten mestareiden Juhani Ahon, Maria Jotunin ja Pentti Haanpään lisäksi kattavan valikoidun nykykirjailijoiden, muun muassa Hannu Salaman ja Mikko Rimmisen novelleja. Kaikkiaan novelleja on parikymmentä.

Kirjaa voi tilata osoitteesta www.aviador.fi/ verkkokauppa ja Akateemisesta kirjakaupasta, ovh 32,50 euroa.

Hyvä Saunateko -palkinnot

● Saunaseuran johtokunta on kokouksissaan myöntänyt kaksi Hyvä saunateko -palkintoa. Kesäkuussa palkinto myönnettiin Lonnan yleiselle saunalle sen keväällä tapahtuneen käyttöön-oton johdosta.

Syyskuussa palkinto myönnettiin Lissu Moultonille ja Jani Laukka-selle erinomaisesta Finnair Blue Wings -lehdessä ilmestyneestä sauna-aiheisesta artikkelista.

Onnittelut palkinnon saajille!

Ryhmään kuuluivat Mr. Sunny Verma, Mr. Amit Sharma, Mr. Ajoy Ashirwad Mahaprashasta ja Mr. Rajeev G.R.

Saunavieraita Intiasta

● Intialainen lehtimiesryhmä tutustui Vaskiniemen saunoihin kesäkuussa. Kaikkia saunoja ko-keiltiin ja rohkeimmat uskaltautui-vat mereen, vaikka kertoivatkin, että kotona ilman lämpötila on yli +40!

Maittavan iltapalan jälkeen osa ryhmästä tutustui Velodromiin, joka on hyvin merkittävä paikka. Helsingin olympialaisissa 1952 Intia voitti siellä ensimmäisen kul-tamitalinsa maahockeyssä. Ryhmä oli Suomessa ulkoministeriön kutsusta ja illan isäntänä toimi Suomi-Intia-Seuran puheenjohtaja Markku Lemmetty.

Juhlasauna keskellä Tukholmaa

● Elokuun lopussa järjestettiin Tukholmassa STHLM/SUOMI-tapahtuma Suomen juhluoden kunniaksi. Tapahtumaan liittyi myös sauna. Suo-malainen puulämmitteinen sauna Kungsträdgårdenissa oli aika upea jut-tu. Tietävästi Kuninkaanpuutarhassa, keskellä Tukholmaa ei ole aiemmin saunottu.

Ensimmäisenä iltana saunomaan riensi saunaseura Ettone, joka on Tukholmassa toimivien suomalaisten yrittäjien ja liikemiesten sauna-seura. Ettone kokoontuu joka toinen maanantai saunomaan, syömään, juomaan ja juttelemaan. Seuran jäsenet saunovat useimmiten Tukholman Suomen Instituutin tiloissa. Seurassa on kolmisenkymmentä jäsentä.

Poikkeukset aukioloaikoihin

● Saunatalo on suljettu pyhäpäivänä 4.11., itsenäisyyspäivä 6.12., joulupäivänä 25.12. ja tapaninpäivänä 26.12.

Saunaseuralaiset retkellä Merisotakoulussa

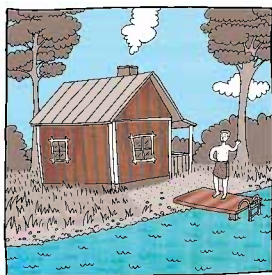

● Merisotakoulun sauna isännöi Saunaseuraa syys-kuun alussa. Vuonna 1904 valmistuneen saunan löyly-huone on 65 neliömetrin koolla maailman suurim-piin lukeutuva puulämmittei-nen sauna. Leppeistä löylyistä ja Suomenlinnan maisemista nautti 84 saunaseuralaista.

Sauna tutuksi myös muiden kulttuurien edustajille

● Saunaseura on tuottanut erityisesti vasta Suomeen tulneiden käyttöön saunomisohjeet, jotka sarjakuvan keinoin kertovat, mistä saunomisesta on kyse ja miten saunotaan. Sarjakuvan on piirtänyt Aino Sutinen, ja ohjeet on käännetty viidelle kielelle – englanniksi, arabiaksi, somaliksi, soraniksi ja farsiksi.

Ohjeet on julkaistu sauna.fi-sivustolla. Niitä voi levittää vapaasti ja tulostaa käyttöä varten, kunhan samassa mainitsee Suomen Saunaseura tuottaneen ne.

Welcome to a Finnish sauna!

Finnish families go to the sauna together. Men and women, everybody asked. With other people and in public saunas, men and women go to the sauna separately.

People are naked in public saunas too. If you feel uncomfortable with being naked.

It is good to cool off between sessions, for example by taking a shower, sitting outside or swimming in the lake or sea. Everything that cools the body is good for you.

Lisää vain vesi tankkiin

Uutuus suomalaiseseen makuun

Lähes 80% suomalaisista suosii saunaa, jossa on miedompä lämpötila ja korkeampi ilman-kosteus. Olemme kehittäneet teille kiuassarjan, jossa on kuusi erilaista kiuasta.

BWT-tekniikan toimintaperiaate on yksinkertainen. Kaada

vettä BWT-tankkiin, laita sauna päälle ja nauti kiukaan tuottamasta miellyttävän kosteasta saunasta.

⊕ LUE LISÄÄ OSOITTEESSA HELO.FI

Perfect Sweat -sarjan kuvaus alkoi Suomesta

”Sauna on rakkauteni”

Mikkel Aalandin nuori suomalainen opas Samuel Aarnio saunoi Vaskiniemessä Bruce Oreckin kanssa.

Näin sanoo Mikkel Aaland, jonka yli 40 vuotta sitten kirjoittama Sweat-kirja tallentuu nyt myös filmille. Suomessa kuvauksia tehtiin elokuun alussa.
– Upea viikko. En vain itse ehtinyt saunaa tarpeeksi!

Mikkel Aaland on norjalais-amerikkalainen valokuvaaja ja kirjailija, sittemmin myös sauna-asiantuntijan roolin saanut. Hän sanoo ”kasvaneensa saunassa” Norjassa samassa talossa, joka on nyt hänen toinen kotinsa – toinen on San Franciscossa.

Mikkel lähti 22-vuotiaana nuorena

miehenä reissuun ja ajautui laivalla Turkuun, josta matkusti Helsinkiin.

– Tulin liftaamalla. Rekkamies ei puhunut sanaakaan englantia ja hän jätti minut kovassa pakkasessa keskelle pimeää kaupunkia. Se oli shokki, Mikkel muistelee.

Silloin hän ei vielä aavistanut, mitä tuleman piti.

– Suomalaisessa saunassa vasta tajusin, miten universaali kokemus saunominen on. Halusin intohimoisesti jakaa tämän tiedon muun maailman kanssa.

Mikkel oli majoittunut Stadionin matkailumajaan ja päätti aloittaa oman saunatutkimuksensa.

– Parissa päivässä tajusin, että aihehan on ihan valtava. Hankin Helsingistä asunnon tukikohdakseni, josta matkustin eri puolille maailmaa.

Yhteinen intohimo

Mikkel Aaland lähti tutkimaan eri maiden saunakulttuureja. Suomes- ta hän matkusti Venäjälle, Turkkiin, Japaniin, Meksikoon ja Pohjois-Amerikkaan.

– Interreilasini niin paljon kuin mahdollista. Miten halvalla nuorena matkustaakaan!

Tutkimusmatkoillaan Mikkel halusi yhdistää eri saunakulttuureja ja niiden historiaa.

Reissussa ei tarvitse saunaa etsiskellä, kun se kulkee mukana auton katolla.

*Kirjailija Katriina Vuori on kirjoittanut ruuanlaitosta kiukaalla hänen ja Vesa Rannan yhteisessä Saunakeittokirjassa. Saunaruo-
kaa kokataan myös filmillä.*

Saunahatun mallia Teuvan sauna-ajoissa.

– Esimerkiksi turkkilaisessa hama-
missa on erilainen arkkitehtuuri ja
kulttuuri kuin muualla. Silti kaikkialla
on samanlainen intohimo saunomi-
seen.

Mikkel kiersi maailmaa kolme vuot-
ta ja ”filmiä kului metrikaupalla”. Hän
kirjoitti kokemuksistaan runsaasti
kuvitetun Sweat-kirjan, joka ilmestyi
1978.

– Sen jälkeen olen kirjoittanut 15
muutakin kirjaa eri aiheista. Sauna-
kirja oli kuitenkin ensimmäinen ja
vieläkin ajankohtainen, mikä ilahdut-
taa minua suuresti.

Tehdäänkös filmi?

Mikkel Aaland sai muutama vuosi sit-
ten yllättävän sähköpostin. Amerikka-
lainen liikemies Seatlesta oli ostanut
Sweat-kirjan ja ehdotti Mikkelille, että
siitä tehtäisiin filmisarja. Hän oli val-
mis tukemaan taloudellisesti.

– Tein paljon töitä Sweat-kirjan
eteen, mutta en juurikaan saanut siitä
tuloja. Nuorena se ei niin haitannut.
Nyt minulla on talo ja kaksi lasta eli
pitää miettiä tarkemmin, mitä tekee,
Mikkel sanoo.

– Tässä tarjottiin kuitenkin huikea

Vilvoittelun kiireetöntä tunnelmaa.

Perfect Sweat -dokumentti

- Perustuu Mikkel Aalandin vuonna 1978 julkaisemaan Sweat-kirjaan
- Ohjaus Mika Hotakainen
- 7 osaa, kukin 50 min
- Kuvataan Suomessa, Venäjällä, Turkissa, Japanissa, Meksikossa ja Pohjois-Amerikassa
- Suomesta mukana Sauna-seuran saunatalo, Kotiharjun ja Arlan saunat, Sompasaaren sauna, Villa Upinniemen savu-sauna, kirjailija Katariina Vuoren kesämökin sauna Evijärvellä, Teuvan sauna-ajot sekä salainen Underground-sauna
- Suomen Saunaseuran jäsenistä projektin toteuttamisessa ovat olleet mukana ainakin Jarmo Lehtola, Tommi Ullgrén, Kimmo Raitio, Risto Elomaa ja Lasse Viinikka

”Kaikkialla on samanlainen intohimo saunomiseen”

mahdollisuus. Pohdin ehdotusta ja tartuin siihen. Rahallinen tuki helpotti päätöksentekoa.

Herätetään kiinnostus saunaan

Näin päätettiin aloittaa Perfect Sweat -dokumenttisarjan filmaus. Tarkoituksena on tehdä seitsenosainen sarja, kukin osa on 50 minuuttia pitkä.

Mikkel Aaland iloitsee, että projektiin on saatu hyvä, ammattitaitoinen ja ahkera tiimi.

– Suomen kuvausviikko oli hyvin hektinen, mutta suunnitelmien mukaan edettiin eikä kukaan valittanut.

Sarjan käsikirjoituksesta vastaa

Mikkel Aaland (oik) ja professori Juha Pentikäinen Upinniemiessä, jonka saunassa presidentti Urho Kekkonen tapasi monia 60- ja 70-luvun eri alojen johtajia keskustellen maailman tulevaisuudesta.

Mikkel Aaland sekä sarjan ohjaaja Mika Hotakainen, joka muistetaan muun muassa Miesten vuoro -elokuvasta. Koko sarjan tuottajan tehtävistä vastaa amerikkalainen Greg Moga ja Suomen kuvauksista Julle Takanen.

Yhtenä oppaana toimi saunomisesta innostunut nuorimies Samuel Aarnio.

– Nuoret näkevät asiat ja tapahtumat erilailla. Sain paljon uusia näkö-

kulmia, kun katselin asioita hänen silmillään, Mikkel sanoo.

Mikkel tuntee kaikki kuvauspaikat entuudestaan. Dokumenttisarjan valmistuminen kestää noin puolitoista vuotta.

– Filmi ei kerro minusta, vaan saunomisesta maailmalla – minä toimin vain siltana, Mikkel korostaa.

– Monet rakastavat saunaan, mutta yhtä lailla on monia, jotka eivät ymmärrä saunomista ollenkaan. Sarjan tarkoituksena onkin tavoittaa heidät, jotka eivät ole koskaan saunoneet ja saada heidät kiinnostumaan saunomisesta – sekä tietenkin kokeilemaan. ♦

Vain sauna puuttuu.

Sen sijaan ideoita, oivalluksia ja lounasta löytyy vaikka muille jakaa. Tervetuloa tutustumaan uusiin tiloihimme.

N2

Pursimiehenkatu 29–31 A

Atria®

**HYVÄT YHDESSÄ:
SAUNA JA UUDET
GASTROMAKKARAT!**

Hyvä ruoka, parempi mieli.

Teksti: Leena-Kaisa Simola
Kuvat: Susa Junnola ja Liisa Takala

Kutsuva tarinamatka kaupunkisaunoihin

Kuin tulisi ystävän luo kylään. Siltä tuntuu, kun astuu Kaurilan pihasaunan pukutilan ovesta sisään.

Kuusijärven ulkoilukeskus on Vantaan omistama virkistysalue Vanhan Lahdentien kupeessa. Alueen kaksi savusaunaa on kaupunkin omistuksessa, mutta niiden toiminnasta vastaa yksityinen yrittäjä. Savusaunat ovat avoinna joka päivä ja niiden suosio kasvaa jatkuvasti.

Kun yhteensä seitsemän freelancer-toimittajaa ja -kuvaajaa huomasi saunan yhteiseksi intohimokseen, ryhdyttiin tietysti kirjan tekoon. Kaupunkisaunoja-kirja vie lukijan 19 erilaiseen saunaan – hauskasti, rennosti ja lämmöllä.

Vapaina toimittajina ja kuvaajina toimivat naiset tapailivat säännöllisesti hyvän ruuan ja juoman merkeissä. Usein kohtaamiseen liittyi myös saunominen. Porukalle annettiin nimeksi Vapaat naiset.

– Sauna on tärkeä osa suomalaista identiteettiä ja sauna kiinnosti meitä kaikkia. Jostakin syntyi idea yhteisen kirjan tekemisestä. Nyt tämä monen vuoden työ on valmis, sanoo toimittaja Riitta Saarinen, yksi Vapaista naisista.

Aihe oli laaja, joten tarvittiin rajauksia.

– Kirjaan otettiin vain yleisiä saunoja. Tosin Tamminiemen sauna on poikkeus tästä säännöstä, mutta se on muuten niin kovin kiinnostava. Alueellisesti pysyttiin pääkaupunkiseudun tuntumassa, mutta mukaan otettiin muutama klassikko kauempaakin, Riitta Saarinen kertoo.

– Saimme Suomen Saunaseuralta paitsi apurahan myös paljon arvokasta taustatietoa, kun projektiin ryhdyimme. →

Arlan saunassa unohtaa olevansa keskellä vilkasta Kallion kaupunginosaa.

Tunnelmia ja kokemuksia

Kaupunkisaunoja-kirja luokitellaan tietokirjaksi.

– Kirja on hyvä opas yleisiin saunoihin. Tekstit ja kuvat välittävät ennen kaikkea elämyksiä, tunnelmia, ajatuksia ja omia kokemuksia, Riitta Saarinen sanoo.

Vaikka saunojen esittelyissä on tietty malli, jokaisen kirjoittajan oma näkökulma ja tyyli kirjoittaa tuo teksteihin kerroksellisuutta.

Valokuvauksiin on käytetty paljon aikaa. Näin on kirjan sivuille saatu kaikkien vuodenaikojen tunnelmaa, muun muassa kesän lempeyttä Kaurilassa ja pakkaspäivää Kuusijärvellä.

Kuvia on paljon. Ne nostavat niin lukuelämyksen nautintoa kuin ikävä kyllä kirjan hintaakin.

Rakennuksia ja ihmisiä

”Kaupunkisaunoja” on monimerkityksellinen sana kirjan nimeksi. Se tarkoittaa sekä saunarakennuksia että kaupunkilaista, joka saunoo.

Kirjassa on esillä yhtä lailla miehiä, naisia, eri-ikäisiä saunojia, avantouimareita, kupattavia, turisteja, saunayrittäjiä ja monta muuta.

– Sauna yhdistää kaikkia eikä sau-

noja voi mitenkään lokeroida, Riitta Saarinen toteaa.

– Samoin kaikki saunat ovat rakennuksina tai tiloina erilaisia. Joissakin korostuu korttelisaunan henki, toisessa taas vaikka arkkitehtuuri. Kaikki saunat ovat omia yksilöitään.

– Ne edustavat myös erilaisia saunatyyppejä ja lämmitystapoja, Saarinen lisää.

Riitta Saarisen mukaan pieni yllätys oli se, miten heidän projektinsa aikana sauna alkoi nousta teemana esiin monilla tahoilla.

– Sauna kiinnostaa nyt entistä enemmän ja saunaa tuodaan esille ilmiönä monella eri tasolla. Samalla korostuu saunan merkitys suomalaisille. Tämä on vahva todiste siitä, että suomalainen saunakulttuuri elää ja voi hyvin. ❖

Kotkan Kipakka oli yksi neljästä pääkaupunkiseudun ulkopuolisesta klassikko-saunasta, jotka otettiin mukaan kirjaan.

Sauna kiinnostaa nyt entistä enemmän ja saunaa tuodaan esille ilmiönä monella eri tasolla.

Sauna Hermannin vaalii perinteistä saunakulttuuria, johon yhdistetään rohkeasti myös nykyajan tuulia. Erilaiset tapahtumat ovat osa Sauna Hermannin markkinointia. Kerran kuussa tanssitaan saunadiskossa.

Kaupunkisaunoja-kirja

- Kirjoittajat: Leena Filpus, Helen Moster, Riitta Saarinen, Pauliina Susi ja Tiina Torppa
- Valokuvaajat: Susa Junnola ja Liisa Takala
- Graafinen suunnittelu: Tuija Tarkiainen ja Laura Villi
- Helsingistä mukana Allas Sea Pool, Arla, Kaunissaaren sauna, Kaurilan sauna, Kotiharju, Lapinlahden Lähteen sauna, Löyly, Maunulan Majan sauna, Sauna Hermannin, Saunasaari, Sompasaari, Tamminiemen sauna ja Yrjönkadun uimahalli, Espoosta Oittaaan Kartanon sauna, Vantaalta Kuusijärven sauna, Tampereelta Rajaportin sauna ja Rauhaniemen kansankylpylä, Turusta Forum Hoitosaua ja Kotkasta Kipakka
- Pitkä lista muiden saunojen yhteystietoja eri puolilla Suomea
- Gummerus 2017, 176 sivua
- Saatavana kirja- ja verkkokaupoista keskimäärin 30 euron hintaan
- Kirjan toteuttamista tukivat Suomen Saunaseura, Journalistisen kulttuurin edistämissäätiö sekä Jenny ja Antti Wihurin rahasto

VETO

HELSINKI • FINLAND

Yleisiä ja yhteisöllisiä saunoja yli sata

Porin Sauna Vapaudenkatu 4:ssä kuvattuna vuonna 1967. Kuva Voitto Niemelä.

Porissa yleiset saunat lisääntyivät 1800-luvun loppupuolella teollistumisen ja kaupungin kasvun myötä. Kansansaunoissa käytiin yhdessä sukupuoleen ja ikään katsomatta, mikä tuotti myös ongelmia. Porvariston saunassa oli omat vuorot naisille ja miehille jo 1860-luvulla. Porinkin yleisten saunojen historia on mielenkiintoinen.

Vasta-avioitunut nuoripari mainosti saunaansa Satakunta-lehdessä marraskuussa 1877. Seppä Karl Oskar Koivula oli onnistuneesti kihlannut nuorikkonsa Marian ja häitä oli vietetty ilmoitusta edeltävänä päivänä 25.11.1877.

Yritteliäs nuoripari ei jättäytynyt vain miehen tulojen varaan, vaan useiden kaupungin käsityöläisten tapaan Koivulat avasivat saunan tuomaan lisää leipää pöytään. Myöhempien sau-

namainosten perusteella saunaa piti Koivulan vaimo, Maria, Karl Oskarin työskennellessä pajassaan. Elannosta tulikin huolehtia, sillä Koivuloiden perhe kasvoi kuudella lapsella vuosina 1878–1890.

Käsityöläisten rahavarat olivat tiukalla, sillä Porin teollistuminen, joka vasta oli oraallaan 1870-luvulla verrattuna kaupungin myöhempään kehitykseen saha-, metalli- ja puuvillateollisuuden alalla, vaikutti kau-

vuotta sitten

Yleinen sauna Porin V kaupunginosassa 1930-luvulla Troilinkatu 24:ssä, nykyisellä Itätullinkadulla.
Kuva Ilmavalokuvapalvelu Ari Koistinen.

pungin käsityöläisten tuloihin ja osa vanhoista käsityöammateista oli jo kadonnut, etupäässä purjekankaiden-kutojat.

Sauna oli käsityöläisille sivutoimi

Käsityöläisille saunan pitäminen oli siis tärkeä sivutoimi, joka auttoi pysymään leivänsyryssä kiinni. Harvoilla saunan pitäminen oli kuitenkin varsinainen pääelinkeino ennen 1900-lukua, mikä näkyy 1800-luvun saunamainoksissa niin, että saunan pitäjät saattoivat vaihtua joskus kuukaudenkin välein. Lisäksi ihmisten elämä oli liikkuvaista; väki muutti elannon perässä ja vuokralaiset vaihtuivat tiheään. Kaupunki oli koko ajan liikkeessä ja ihmisiä syntyi samalla kun taudit niittivät toisaalla satoa.

Sepällä luultavasti riitti kaupungissa työtä henkensä pitimiksi, joskaan ei varallisuustasoltaan yltänyt rikkaimpaan käsityöläisryhmään. Porissa juuri nämä käsityöläisten keskiluokkaan kuuluvat ammattiosaajat pitivät saunaa sivuelinkeinona. Suurin osa kaupungin saunayrittäjistä asui työläiskaupunginosissa ja toimivat muun

muassa kirjansitojina, teurastajina ja kauppiaina.

Naisetkin saunayrittäjinä

Ammatinharjoittamista säädeltiin ammattikuntajärjestyksellä vuoteen 1868 ja elinkeinovapaus koitti vuonna 1879. Saunan pitäminen ei todennäköisesti kuitenkaan kuulunut varsinaisesti minkään ammattikunnan alaisuuteen, vaan oli eräänlaista harmaata aluetta elinkeinonharjoittamisen alueella. Saunan pitämiseen ei tarvittu erillistä koulutusta ja myös poikkeuksena nai-

Porin VI kaupunginosan sauna ja pyykkitupa Kalevanpuisto 39:ssä vuonna 1969.
Kuva Voitto Niemelä.

silla oli mahdollisuus toimia saunayrittäjinä. Porissa toimikin useita saunoja, joita pitivät käsityöläisten vaimot.

Vaikka saunoja tavallisesti pitivät käsityöläiset, joukkoon mahtui myös porilaisten porvarien perustama sauna-yhtiö, joka sijaitsi Aittaluodossa, kaupungin keskustan ulkopuolella kaupunkia halkovan Kokemäenjoen rannalla. Porvariston saunassa olivat erilliset saunavuorot naisille ja miehille jo 1860-luvulla sekä "hytit" eli eräänlaiset yksityiset pukuhuoneet, joissa riisuminen tapahtui.

Kansansaunoissa valaistus oli huono ja ilkosilleen riisuduttiin yhteisessä pukuhuoneessa sukupuoleen katso-matta. Verhoilla jaetut saunatilat ja erilliset vuorot sukupuolille yleistivät vasta 1900-luvulla.

Kaupungin kasvu lisäsi yleisiä saunoja

Yleisten saunojen lukumäärän kasvu osuu teollistumisen alkuvuosikymmeniin ja samalla ajankohtaan, jolloin kaupungit alkoivat kasvaa.

Teollistuminen tarjosi uudenlaisia työmahdollisuuksia ja synnytti

*Tehtaan työpäivän jälkeen
tuskin olisi jaksanut omaa
saunaa lämmittää.*

Porin Kylpylä Oy valmistui Itsenäisyydenkadun varteen vuonna 1947. Tällöin saunaosastoja tuli yksikerroksisen rakennuksen katu- ja kellaritasoon. Porin Kylpylässä käytiin saunomassa läheisistä asuintaloista. Saunatoiminta tontilla päättyi 1970-luvulla. Pulpettikattoinen, rapattu rakennus edustaa funktionalismia ja on Porin kaupunginarkkitehti Jaakko Laaksovirran suunnittelema.

Porin Viidennessä kaupunginosassa asui 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa työläisiä ja käsityöntekijöitä. Kaupunginosassa toimi useita saunoja, jotka sijaitsivat tavallisesti puutalokorttelien sisäpihoilla.

Aittaluodossa, aivan Kokemäenjoen rannassa, toimi 1860-luvulta lähtien Yhtiön sauna, joka oli porilaisten porvari-omistama yleinen sauna. Aittaluodossa toimi myös muita yleisiä saunoja sekä uimalaitos, joka perustettiin 1800-luvun lopulla. Aittaluoto oli työväen asuinalue, jonka vastarannalla sijaitsi Rosenlewin tehdas sekä Seikun saha. Nyt saunojen ja puutalojen sijasta maisemaa hallitsevat kerrostalot. Muistona on Saunakatu.

Tietoja saunoista oli etsittävä vanhojen sanomalehti-ilmoitusten ja osoitekirjojen kautta ja se on onni, sillä samalla selviää aikalaiskuvauksia saunoista ja saunaoloista.

erilaisia palveluita ja ammatteja kuten siivoajan, kadunlakaisijan ja myös saunan pitäjän toimen. Toki aiemminkin oli ollut yleisiä saunoja, mutta saunojen määrä kasvoi tasaisesti kaupungin väkimäärän kasvaessa 1900-luvun alkua kohden. Samalla saunasta alkoi kehittyä vaatimattoman nurkkasaunan sijasta liikelaitos saunapiikoinen ja oheispalveluinen. Hyvä saunottaja, jolla oli korkea moraali, nosti saunan tasoa ja loi hyvää mainetta. Useat saunan pitäjät 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa pesivät pyykkiä ja myivät jauhokaljaa – tosin osa laitostomasti vahvempaakin kotipolttoista löytäen tavan saada lisää taskun täytettä.

Miksi kaupungeissa oli yleisiä saunoja?

Kun 2000-luvulla pienimpäänkin kerrostaloyksiyön sijoitetaan sauna, eikä voisi olettaa, että ammoisissa kaupungeissa jokaisen talon pihan perällä olisi ollut sauna?

Näin saattoi olla aiemmin, mutta 1800-luvulla oli tapahtunut muutama iso kaupunkipalo esimerkiksi Turussa vuonna 1827 ja Porissa 1852. Tulipalo poltti Porin kaupungin lähes maan tasalle tuhoten kaikkiaan 75 prosenttia rakennuskannasta. Osa kaupunkilaisista asui vielä 1870-luvulla maakuoppiin kyhätyissä asumuksissa Raumalle vievän hiekkatien varressa, joten on ymmärrettävää, että tulenarkojen rakennusten rakentamista säädeltiin tiheästi asutussa kaupungissa, jonka rakennuskanta koostui pääosin puurakennuksista.

Työpäivätkin olivat pitkiä ja kun tehtaani pilli taas aamulla soitti, oli tuskin ehtinyt levätä työpäivän välissä, saati lämmittää saunaa. Saunapäiviä olivat 1800-luvun loppupuolella tavallisesti keskiviikko, perjantai ja lauantai, myöhemmin sauna lämpeni useamman kerran viikossa.

Tietolähteenä vanhat ilmoitukset

Menneisyyden saunat piiloutuvat

virallisten lähteiden taakse. Porin yleisistä saunoista 1800-luvulta ja 1900-luvun alusta ei ole saatavilla viranomaistietoja terveystarkastajan asiakirjojen lisäksi. Asiakirjatkin ovat sikäli vaillinaisia, että niistä harvoin löytyi merkintää, ellei saunassa ollut jotain huomautettavaa, kuten puhdistusta vaativat vesiastiat, likavesien valuminen naapurintontille tai kadulle.

Tietoja saunoista oli etsittävä vanhojen sanomalehti-ilmoitusten ja osoitekirjojen kautta ja se on onni, sillä samalla selviää aikalaiskuvauksia saunoista ja saunaoloista.

Koivuloiden tontin myynti-ilmoitus vuodelta 1895 paljastaa sen, millaisissa tiloissa tässä sepän saunassa mahdollisesti saunottiin. Koivuloiden sauna sijaitisi Porin viidennessä kaupunginosassa, osoitteessa Vähälinnankatu 16. Asuinrakennus oli rakennettu kadun varteen ja sauna sijoitettu ajan tavan mukaan sisäpihan puolelle. Kaivoa ei rakennuspiirustusten mukaan tontilla ollut, mutta saunavedet haettiin kaupungin keskellä virtaavasta, vielä puhdasvetisestä Kokemäenjoesta.

Koivuloiden saunasta ei ole jäänyt kuvia, mutta se lienee ollut vaatimaton, viikoittaisen peseytymistarpeen täyttävä laitos.

Saunat lämpisivät ulospäin

Länsi-Suomessa saunat olivat jo maallakin ulospäin lämpiäviä, joten on syytä olettaa, että myös kaupungin saunat olivat ulospäin lämpiäviä, joka myös lyhensi niiden lämmitykseen kuluvaa aikaa. Saunoissa oli korkeat lavot ja näiden alla peseytymistilat. Pukuhuone oli kylmä.

Saunassa kävivät sukupuolet yhdessä ikään katsomatta. Eräässä porilaisessa kansansaunassa, jossa romahti laude kesken saunomisen, kuvaili aikalaistoimittaja olleen ihmisiä nuoresta vanhaan sekä erään rautatieläisen vaimon, joka tippui ”vähäisen rintalapsensa” kanssa lauteilta permantoon.

Vaikka saunassa käytiin koko yhtei-

sö yhdessä, ajatus siitä, että kaupunkiyhteisöjen ihmiset olisivat olleet yhtä perhettä ja käyneet mutkattomasti saunassa yhdessä, ei ole niin ruusuihin kuin voisi kuvitella. Kaupungin saunakulttuurin on joskus todettu olleen agraaria perintöä, mutta kaupunkiin ei siirtynyt pelkästään saman kylän asukkaita ja tuttua maalaisyhteisöä, vaan joukkoon mahtui myös niitä, joita yhteisön kirjoittamattomat säännöt eivät pidätelleet. Kaupunkien yleisissä saunoissa saattoi tapahtua ahdistelua, juopumusta, verisiä tappe- luita ja satunnaista prostituutiota, jota saunanomistajat pyrkivät kitkemään hakemalla paikalle poliisin.

Kaupunkien saunakulttuuri alkoi muuttua porvariston painostuksen myötä 1800-lopun lopulla, mutta varsinaisesta yhteissaunomisesta luopumisen tapahtui asteittain. Suurin osa Porin yleisistä saunoista oli yhteissaunoja vielä 1900-luvun alussa. Porvariston perheihanne, familismi sekä toisaalta yhtäältä tietämys bakteereista alkoivat vaikuttaa saunatapoihin enenevästi 1900-luvun alusta lähtien. Kaupunkien yleisiin saunoihin eivät porvariston kauneusihanteet kuitenkaan yltäneet vielä 1800-luvun lopulla, vaan jokainen oli kiukaan valon kajastuksessa omanlaisensa virheineen, länkisääri- neen ja kumpareineen. ♦

■ Teksti perustuu Sanna Kuusikarin historian pro gradu -tutkielmaan ”Jokiwesi ja hyvä hoito, Porin yleiset saunat 1860–1910. Tutkielma valmistui tänä vuonna Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa. Suomen Sauna-seura antoi Kuusikarin tutkielmalle taloudellista tukea.

Nykyisin Tampereella asuva Erkki Mecklin syntyi savusaunassa Kirvussa tammikuussa vuonna 1936. Hänen syntymäsaunansa on sittemmin tuhoutunut.

Saunassa syntyneet – muistoja ja tunnelmia

Alexander Lembke on tehnyt ja tekee edelleen tutkimusta suomalaisista, jotka ovat syntyneet saunassa viime vuosisadalla. Aineistosta on koottu hieno näyttely Tampereella.

Alexander Lembke on saksalainen professori ja valokuvataiteilija. Hän on yli kahdeksan vuoden ajan käsitellyt taiteellisessa työssään intensiivisesti suomalaista saunakulttuuria. ”Saunassa syntyneet” on hänen tuorein projektinsa, jossa hän on etsinyt viime vuosisadalla saunassa syntyneitä suomalaisia. Mikä merkitys saunalla on heidän elämässään? Minkälaisia varhaisia muistoja heillä on saunasta? Minkälaisia tunteita tähän syntymäpaikkaan liittyy?

Löytääkseen vastauksia näihin

Arvo Rokkonen on syntynyt Lieksassa, Korisevan kylässä. Syntymäsauna on edelleen olemassa, mutta ei saunottavassa kunnossa.

kysymyksiin, Alexander Lembke on tehnyt lukuisia matkoja eri puolille Suomea.

– Olen saanut reilusti yli 40 yhteydenottoa henkilöiltä, jotka ovat syntyneet saunassa. Syyskuussa haastattelin heistä 14 ja nyt haastattelujen jatkuessa myös uusia kontakteja tulee koko ajan lisää, Alexander Lembke kertoo.

Viime vuosisadan puoliväliin asti vielä suuri osa suomalaisista syntyi saunassa. Sauna oli ainoa paikka, jossa oli kuumaa vettä ja vaikkei se ehkä aina ollut viimeisen päälle siivottu, niin ainakin puhdas tila. Vaikka saunassa syntyminen on nykyisin harvinaista, Alexander Lembke on löytänyt tutkimukseensa hyvin eri-ikäisiä ihmisiä.

– Vanhin henkilö on tamperelainen, 103-vuotias Alma Kyllikki Ahonen.

*Viime vuosisadan puoliväliin asti
vielä suuri osa suomalaisista
syntyi saunassa.*

Hän käy edelleen saunassa. Nuorimmat saunassa syntyneet ovat nyt kymmen- ja viisivuotiaat lapset, Lembke kertoo.

Suurimman osan kuvauksista ja haastatteluista Alexander Lembke on tehnyt Itä-Suomessa.

– Olen saanut ihan uusia näkökulmia saunomiseen. Karjalasta löysin mielenkiintoisia saunoja, jotka oli tehty nimenomaan synnyttämistä varten.

**Satavuotiaan
Suomen kunniaksi**

Alexander Lembke työstää tutkimustuloksistaan sekä kirjan että dokumenttifilmin. Yhtenä osana on myös näyttely, joka toteutetaan yhteistyössä

Goethe-Institut Finnlandin ja Tampereen kaupungin kanssa. Näyttelyllä on merkittävä osa kaupungin juhlallisuuksista Suomen 100-vuotispäivän johdosta.

Alexander Lembke korostaa, että Saunassa syntyneet -projekti ei ole tutkimus saunan historiasta, vaan poikkitaiteellinen, huolellinen ja taiteellis-dokumentaristinen analyysi.

– Toivon kirjan, elokuvan ja näyttelyn virittävän julkista keskustelua saunan monikerroksisesta merkityksestä suomalaisessa yhteiskunnassa ja erityisesti saunassa syntyneistä. ♦

L-KS / AL

Saunassa syntyneet -näyttely

- Osa professori Alexander Lembken Saunassa syntyneet -projektia
- Paikka: Vooninki-sali, Finlaysonin alue, Tampere
- Aika: 13.10.–24.11.2017
- Avoinna ti–su klo 12–18. Vapaa pääsy
- Tukijat: Goethe-Institut Finnland, Tampereen kaupunki ja Suomen Saunaseura
- Suomi 100 -juhlavuoden ohjelmistoa

LÖYLY

**LÖYLY TARJOAA UPEITA ELÄMYKSIÄ
JA LÄMPIMIÄ HETKIÄ YMPÄRI VUODEN.**

Savusauna ja kertalämmitteinen puusauna ovat lämpimiä ma-ke 16-22, to 13-22, pe-la 13-23, su 13-21

Saunoista pääsee vilvoittelemaan terassille ja uimaan mereen ympäri vuoden. Kahden tunnin saunavuoro 19€/hlö.

Löylyssä on lämpimänä myös aamusauna lauantaisin klo 8.00-10.00. Aamusaunan hinta on 19€/hlö.

Hinnat sisältävät pyyhkeen, pefletin ja pesuaineet.

SUN – SEA – SAUNA

f Löyly

@loylyhelsinki

HERNESAAREN RANTA 4 - 09 6128 6550 - WWW.LOYLYHELSINKI.FI

SAVUSAUNAN LÄMMITTÄMINEN kysyy kärsivällistä mieltä

Kun Juha Telkkinen aloittaa savusaunansa lämmittämisen aamulla yhdeksältä, perhe pääsee lauteille kuuden maissa illalla. Hätäinen lämmittäjä sen sijaan polttaa saunansa.

Juha Telkkinen rakensi perheelleen savusaunan, joka voitti vuonna 2013 savusaunakilpailun. Telkkinen kokosi keskeisimmät savusaunan suunnittelun ja rakentamisen teesit kirjaksi. Hän esitteli teesinsä myös Saunaseuran vuosikokouksessa viime vuonna.

Nyt pääsemme myös mukaan saunomaan.

Juha Telkkinen liruttaa pitkävartisella kuupalla vettä kiukaan kiville. Savusaunassa löylyä ei saa roiskaista, hän selittää. Sen sijaan löylyvesi pitää kaataa kiville samaan kohtaan. Silloin syntyy pehmeä löyly.

Eikä savusaunassa oikeastaan edes lyödä löylyä. Sitä luodaan.

Telkkisen luoma löyly hiipii lempeästi lauteille ja sulkee syliinsä siellä istuvan perheen: Telkkisen, puolison, tyttären ja kaksi lastenlasta. Kolme polvea istuu nakuna korkean tumman saunan katonrajassa, kuten perheessä on tapana.

Isoisä sulkee räppänän, pienen savuluukun, josta valo vielä äsken kurkisti saunan puolelle. Tulee ihan pimeää. Hämärässä silmä erottaa juuri ja juuri alastomien vartaloiden vaaleat hahmot.

Kaikki ovat ihan hiljaa. Iltatuuli tanssittaa tervaleppien lehtiä pihalla. Niidenkin ääni jää saunan hirsiseinien taakse, kun räppänä suljetaan.

Lapsenlapset kapuavat alas korkeilta lauteilta ja kirmaavat saunasta pitkälle laiturille, jonka isoisä juuri sai valmiiksi. Äiti kiirehtii perään. Saunan oven kohdalla hän nostaa polven korkealle ja kumartaa syvään.

– Oven yläosan pitää olla alempana kuin kiukaan kivien yläpinta. Silloin

lämpö ei karkaa eikä savua livahda pukuhuoneeseen. Kynnyksen pitää olla korkea, jotta saunoja huomaa oven hämärässä. Muuten kylpijä iskee pään oven yläkarmiin eli kamanaan. Savusaunaan mennään ja sieltä tullaan nöyrästi, Juha Telkkinen naurahtaa.

Savusaunan lämmityksessä on salansa, jotka hän paljastaa illan kuudessa.

Saunan rakentaminen vei kuusi vuotta

Pimeyden keskellä, lempeässä kuumuudessa lauteilla aika katoaa. Ulkona voisi olla 1800-luku, sisällä saunassa sitä ei tiedä. Näin suomalaiset ovat istuneet kylvyssä yhdessä vuosisatojen aikana.

Savusauna on alkuperäinen sauna-malli. Niitä alettiin tehdä alun perin maakuoppiin jääkauden väistyttyä. Tarkkaan ei tiedetä, missä savusauna keksittiin. Savusaunoissa kylvetään yhä nykyään Suomen lisäksi pääasiassa Ruotsissa, Venäjällä ja Baltiassa.

Espoolaiset Telkkiset rakensivat oman saunansa kesämökin pihaan Mäntyharjun Koirakiven kylään vuonna 2012.

Se on pykätty paksuista hirsistä kesämökin, kesäkeittiön ja nukkumaitaan naapuriin Tarhaveden rantaköivikkoon.

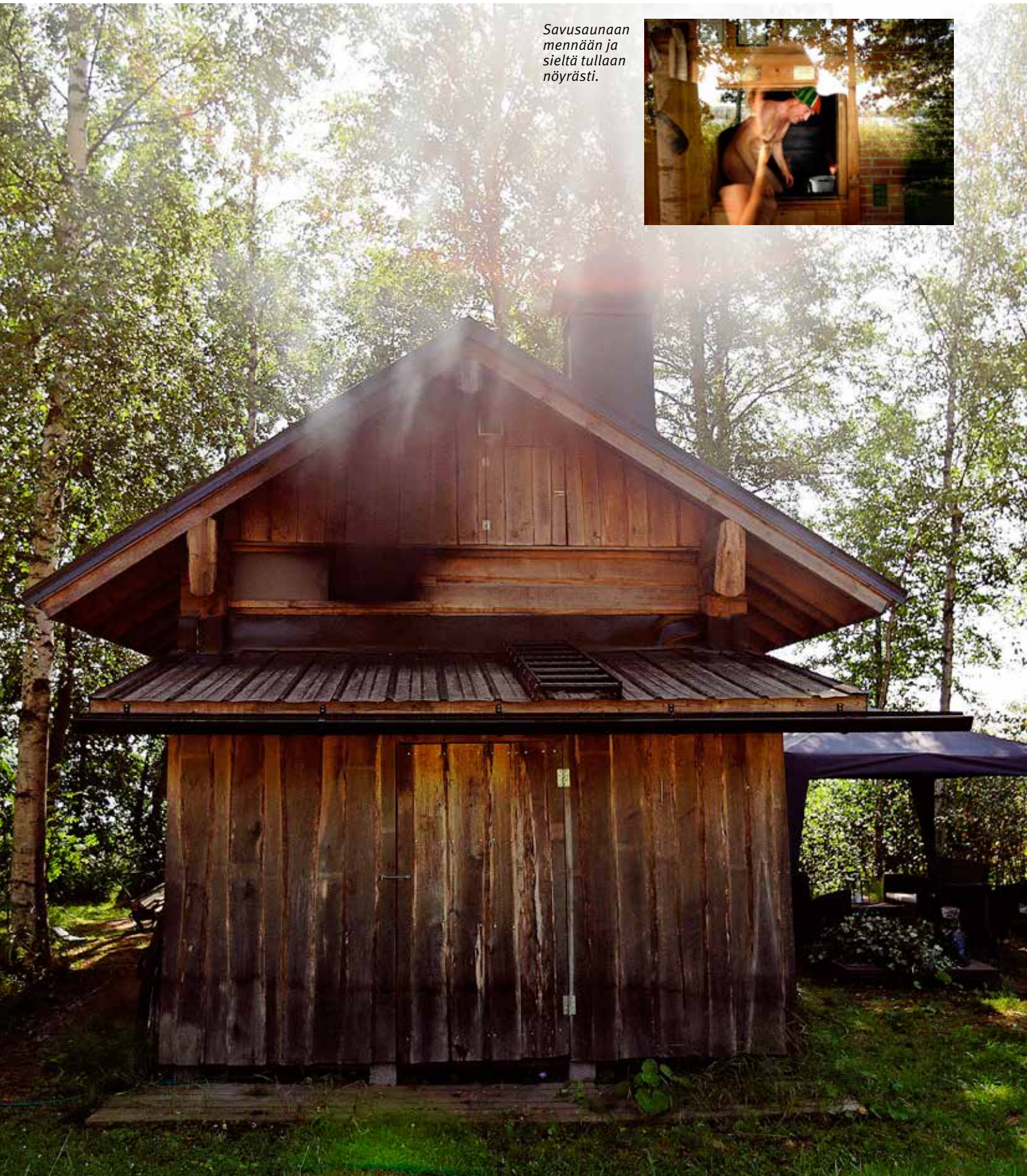
Telkkinen on käsistään kätevä ja koulutukseltaan rakennusmestari. Saunaprojekti vei kuusi vuotta. Niistä kolme ensimmäistä Telkkinen keräsi oppia savusaunoista. Sen jälkeen hän tiesi, millainen oman saunan pitää olla. Hän suunnitteli rakennuksen, kiukaan ja muut yksityiskohdat. Rakentamisessa apuna oli alansa am-

Juha Telkkisen rakentama, valmistumisensa jälkeen Suomen parhaaksi savusaunaksi valittu sauna lämpiää Mäntyharjulla.

Oma savusauna oli Juha ja Paula Telkkiselle haaveiden täyttymys.

*Savusaunaan
mennään ja
sieltä tullaan
nöyrästi.*

*Kiukaan tulipesä on korkea.
Jos tulipesä on matala tai sinne laitetaan liikaa puita,
liekit lyövät tulipesän kattoon ja jopa kiuaskivien läpi.
Siinä syntyy nokea ja turhan kuumia savukaasuja,
jotka helposti räjähtävät tulipaloksi.*

mattilaisia, muun muassa muurari ja hirsien veistäjä.

Suomen paras savusauna

Kun sauna valmistui, hän kutsui löyliihin Kansainvälisen Savusauna-klubin ja Saunaseura Löylynlyöjien edustajat. Seurat antavat savusaunoille suosituskilvet ja valitsevat aina vuoden parhaan savusaunan.

Kova viiden miehen arviointiryhmä syynäsi, koputteli, naputteli, testasi, mittasi saunan ja vahti silmä tarkkana, lämmittääkö Telkkinen sen oikein. Lopuksi he lasivat paljaat pehvat saunan lauteille ja ottivat tuntumaa löyliihin. Savusaunan ilmassa ei saa olla tikua eli kitkua, kun siellä kylvetään.

Eikä ryhmä ei anna armoa, jos paloturvallisuudesta on tingitty. Savusauna pelmahtaa helposti tuleen, jos lämmittäjän taidot eivät riitä ja saunan sisälle kertyy liian kuumia palokaasuja. Savusaunassa ei ole savupiippua, vaan savu ja palokaasut siilautuvat kiukaan läpi saunatilaan. Sieltä ne tupruavat ulos räppänän ja lakeisen kautta. Lakeinen on savupiipulta näyttävä torvi, joka kohoaa katosta. Räppänä aukeaa saunan seinästä.

Telkkisen korkea hirsisauna sai tuomareilta parhaat pisteet 20 vuoteen. Sauna valittiin Suomen parhaaksi savusaunaksi vuonna 2013.

– Meillä lauteilla on istunut parhaimmillaan 12 kylpijää, Telkkinen naurahtaa.

Se on hyvin kotisarjan saunalta. Sitä paitsi Telkkisen lauteiden viisi tukipuuta ovat uniikit, kuten alkupe-
räisissä savusaunoissakin oli. Ne on muotoillut luontoäiti itse. Tukipuiden varassa makaavat lauteiden istuinlaudat ja kaide.

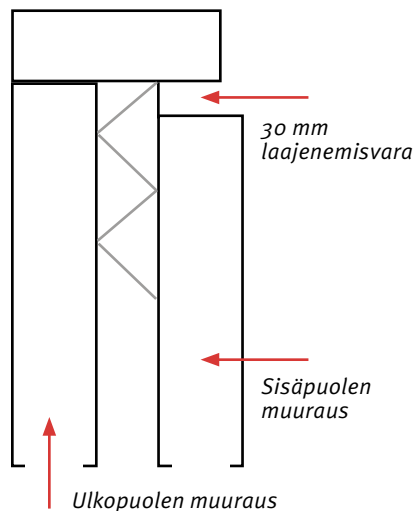
– Mylläsin metsässä ja etsin juurakoita, joissa rungon ja juuren kulma on noin 90 astetta. Kuuden juurakon löytäminen vei viikon.

Pökköä pesään vartin välein

Juha Telkkinen kiertää saunaa ympäri ja pitää esittelyn hyvän savusaunan

*Telkkisen savusaunaa lämmitetään puku-
huoneen puolelta. Lämmitys kestää 5–6
tuntia, siintyminen tunnista kolmeen. Löy-
lyä riittää hyvin parikin päivää.*

*Ulko- ja sisäpuolen muurausta ei saa
muurata kiinni toisiinsa, koska sisäpuolen
lämpölaajeneminen on paljon suurempi
kuin ulkopuolen. Mikäli ne muurataan
kiinni toisiinsa, sisäpuolen lämpölaajene-
minen rikkoo ulkopuolen muurauksen.*

lämmittämisestä. Hänelle kelpaa vain vuosisatojen saatossa parhaaksi todettu ja siitä paranneltu tekniikka. Hän jakaa savusaunatietojaan myös omakustanteena julkaisemassaan kirjassa.

Omaa savusaunaansa hän läm-
mittää pukuhuoneesta. Usein sa-
vusaunojen kiukaan luukku aukeaa
ulkoseinästä pihalle. Niitä saunoja
lämmitetään siis ulkoa.

Telkkinen lataa uuniin halkoja var-
tin välein, kun hän lämmittää sau-
nansa. Halot hän sahaa tasan metrin
mittaan sahapukin päällä.

Kiukaan tulipesä on korkea. Jos
tulipesä on matala tai sinne laite-
taan liikaa puita, liekit lyövät tulipe-
sän kattoon ja jopa kiuaskivien läpi.
Siinä syntyy nokea ja turhan kuumia
savukaasuja, jotka helposti räjähtävät
tulipaloksi.

Telkkinen on suunnitellut viisaasti
myös ilman virtaamisen kiukaassa.
Liekit saavat ilmaa ensiöputkesta
alhaalta ja toisioputkista sivuilta, hän
esitelmöi. Silloin puu palaa puhtaasti
eikä saunan seiniin ja kattoon kerry
nokea.

Viimeisen pesällisen jälkeen hän
heittää isolle kiukaalle nokilöylyt. Se
puhdistaa noen kivistä. Sen jälkeen
Telkkinen taittaa kiukaan päälle
metallikannen. Lämpö saa tekeytyä
saunaan rauhassa.

– Sitä sanotaan siintymiseksi.

Puiden polttaminen kestää 5–6 tun-
tia, siintyminen tunnista kolmeen. Sa-
vusaunan lämmittäminen ei olekaan
kärsimättömän ihmisen puuhaa. Jos
hommassa oikoo, voi olla, että viimei-
set vedet saunassa heittää palokunta.

– Hätäiset haluaa lämmittää nope-
asti. Huonostihan siinä käy, Telkkinen
huokaisee.

Kahden punoksen pyöreä vihta

Juha Telkkinen istahtaa savusaunan
ulkokupeella seisovalle penkille. Siinä
jo odottaa kasa pitkiä koivun oksia.
Hän näyttää, miten syntyy oikea
vihta.

Vihdan kannan Juha Telkkinen sitoo kahdella punoksella, jotka hän pyörittelee koivun vitsoista.

– Ei yhtään rauduskoivua koko tonilla, hän manaa. Hieskoivusta ei saa yhtä napakoita vihtoja.

Hän asettelee huolellisesti kimppuun jokaisen oksan. Siitä syntyy pieni, pyöreähkö vihta. Sen kannan hän sitoo kahdella punoksella, jotka hän pyörittelee koivun vitsoista.

– Vastassa on yksi punos, vihdassa kaksi, hän neuvoo.

Sitten hän nyrhii puukolla nypyt pois vihdan kannasta. Kädessä vihta tuntuu sileältä kuin kokopuinen kahva.

Lopuksi hän yrittää kiertää vitsoista lenkin, josta vihdan voi ripustaa kuivumaan. Telkkinen ähertää ja työntää lenkin päätä piiloon punoksen sisälle.

Paineita vihdantekijälle lataa täydellinen vihta, joka roikkuu vieressä saunan seinällä. Sen tekijä on vihdanteon maailmanmestari Pentti Hakala.

Vihdasta tulee vihdoin tekijälle mieleinen. Telkkinen kumartaa saunansa ovelle, astuu aukosta läpi ja kömpii lauteille. Kohta sieltä kuuluu vihdan viuhke.

– Kun saunan lämmittää hyvin, siinä voi kylpeä vielä huomenna. Ja kolmantena päivänä se muistuttaa turkkilaista saunaa. ♦

• Lisätietoja ja Savusauna-kirjan tilaukset:
www.telkkinen.fi

**NOSTA YRITYKSESI JA
BRÄNDISI ETURIVIIN.**

BRÄNDITUOTTEET JA LIIKELAHJAT GRIIPPISTÄ.

**Ota yhteyttä!
www.griippi.fi**

Jämsän Saunakylässä tapahtuu

Saunojen siirto saatiin päätökseen

Sateisesta kesästä huolimatta työt etenivät Jämsän Saunakylässä – näkymä syyskuulta.

Suomen Saunakulttuuri ry:n pitkälinen hanke Muuramen Saunakylän saunojen siirtämiseksi Jämsän Saunakylään saatiin viiden pitkän vuoden jälkeen vihdoinkin päätökseen. Viimeisinä siirrettiin Saunaseuran kummisaunat.

Kaikkiaan 23 savusaunaa siirrettiin paikasta toiseen yhdessä projektissa. Korvaamattomana apuna oli kuljetusliike Ari Römanin ammattitaitoinen väki.

Välillä nostoja tehtiin helmikuisen talvi-illan pimeydessä ja puolestaan keväällä ajeltiin Muuramen mutaisia kuoppia ja upottavia reunoja väistellen. Jokainen vanha sauna saatiin lopulta siirrettyä uuteen kotiinsa Jämsään, yksi tai kaksi saunaa kerrallaan.

Suomen Saunaseuran kummisaunojen, Siparilan ja Korpilahden, siirto oli sateisen kesän päätteeksi.

Siparilan maasaunan kattorakenteet ja puuosat siirrettiin heinäkuussa, kun puolestaan Korpilahden sauna siirrettiin kokonaisuutena syyskuussa. Korpilahden sauna on yksi kolmesta suurimmasta Saunakylän savusaunasta. Sen siirtoa varten jouduttiin hakemaan erityisluvat, jonka myötä siirto voitiin tehdä vasta syyskuussa. Erityisen

haastavaksi siirron teki suurikokoisen etuhuoneen ja varsinaisen saunaosan osien yhdistelmä sekä rakennuksen mittasuhteet.

Kunnostaminen iso urakka

Saunojen kunnostamisessa tapahtui aimo harppaus kesäkuussa, kun isoin ponnisteluun saatiin Virpiön savusauna käyttökuntoon kesäkuun alussa. Virpiön saunassa järjestettiin kesän 2017 aikana viisi yleisölle avointa saunomispäivää.

Toukokuu ja kesäkuun alku olivat työn täyteisiä. Kesäksi loppuivat aurinkoiset talkoopäivät ja kunnostuspäiviä oli sateisen kesän myötä vähemmän. Loppukesästä kolmena talkooviikonloppuna keskityttiin pärekattojen tekoon ja tehtiin kolmelle saunalle pärekattoja noin 30 neliömetrin verran. Saunakylässä järjestettiin kolmena viikonloppuna kaksipäiväiset

Ensi vuonna tehdään saunarakennusten vaatimia hirsitöitä. Silloin tullaan järjestämään perinteisiin hirsityötaitoihin liittyviä talkoopäiviä.

Suomen Saunaseuran kummisaunat, Siparila ja Korpilahti, siirrettiin viimeiseksi Muuramesta Jämsään. Korpilahden sauna siirrettiin kokonaisena syyskuussa.

pärekattotalkoot. Samalla opetettiin osallistujille perinteisen kolminkertaisen pärekaton teon saloja.

Ajan mittaan tehdään jokaiseen saunaan alkuperäisen mukainen katto. Vain kahdessa saunassa on mahdollista säilyttää Muuramessa ollut katto, muut uusitaan kokonaisuudessaan. Pärekattojen lisäksi tullaan rakentamaan lauta-, huopa- sekä malkakattoja ja muutama turvekatto.

Ensi vuonna tehdään saunarakennusten vaatimia hirsitöitä. Silloin tullaan järjestämään perinteisiin hirsityötaitoihin liittyviä talkoopäiviä.

Kesän ajaksi avuksi saatiin Jämsän kaupungin tuella kaksi työllisyysvaroin palkattua työmiestä. Apua oli erityisesti alueen kasvillisuuden raivaamisessa ja saunojen sisäosien purkutöissä.

Myös kierrätettyjä, vanhan korjaamiseen soveltuvia rakennustarvikkeita saatiin lahjoituksina. Lahjoitti-

Saunakylässä pidettiin kesällä pärekattotalkoita. Kolmikertaisten pärekattojen tekoa opasti Ilkka Silen ja nuorin osanottaja oli esikoululainen Ava Hubbard.

pa jämsäläinen yksityishenkilö jopa hirsirakennuksen kehikon Saunakylän rakentamisessa käytettäväksi!

EU:lta maaseudun kehittämisrahaa

Suomen Saunakulttuuri ry sai elokuun alussa myönteisen LEADER-hanketukipäättöksen investointitukihakemukseksi paikalliselta toimintaryhmältä Vesuri ry:ltä ja Keski-Suomen ELY-keskukselta. Euroopan Unionin tuella Saunakylään rakennetaan vuosien 2017–2018 aikana sähköliittymä sekä kaivo. Lisäksi parannetaan alueen harmaaveden käsittelyä sekä rakennetaan ulkokuussit.

Hanketukea saatiin myös alueen maisemointiin niittymäiseksi sekä saunojen siirtokustannuksiin. ❖

• Seuraa Saunakylän kuulumisia Suomen Saunakulttuuri ry:n facebook-sivuilla

Joessa kelluva sauna *sulautuu maisemaan*

Keski-Virossa Türin lähistöllä Pärnu-joelle kelluu upea sauna. Idea sen rakentamiseksi syntyi, kun tilaajalla oli jo ponttoonit valmiina.

Saunan suunnitteli arkkitehti Tomomi Hayashi tallinnalaisesta HGA-arkkitehtitoimistosta (Hayashi-Grossschmidt Arhitektuur). Saunan tilaaja on arkkitehdin hyvä ystävä ja hän oli alusta asti innokkaasti projektissa mukana. Se vaikutti positiivisesti myös lopputulokseen. Saunaan ovat tyytyväisiä niin arkkitehti, tilaaja, saunavieraat kuin paikalliset kalastajatkin.

Tomomi Hayashi kertoi pyrkineensä mahdollittamaan saunaan kaikki

tarvittavat toiminnot minimalistisilla keinoilla. Kaarevan muotoisen saunarakennuksen keskellä on löylyhuone, sen toisella puolen pukeutumispaikka ja veteen meno tikkaineen, toiselle puolelle jää ruokailu- ja oleskelutila.

Saunan korkeuden, leveyden ja painon määrittivät olemassa olevat ponttoonit. Rakennuksen kaareva rakenne on vesivanerirunkoinen, joka on sisäpuolelta verhoiltu lehtikuusella. Viimeistelemätön lehtikuusi harmaantuu ajan kuluessa kauniisti.

Ruokailutilasta pääsee veden pinnalla olevalle matalalle terassille. Terrassi toimii samalla lauttana – sen voi irrottaa rakennuksesta ja seilata sen

kanssa joella. Paikalliset kalamiehet käyvätkin terassi-lautalla onkimassa. Saunan omistaja antaa kalastajien käyttää terassia silloin, kun hän ei itse ole saunalautalla.

Talon rungon ulkopinnat on verhoiltu teräspeltilevyillä. Katolla on aurinkopaneeli, joka tuottaa sähköä rakennuksen led-valaisimiin.

Löylyhuoneen horisontaalisista ikkunoista heijastuu ympäröivä luonto kauniisti. Löylyyn mahtuu omistajan mukaan kerrallaan mukavasti 8–10 saunojaa. Saunaa käytetään yleensä noin toukokuusta lokakuuhun, jolloin on myös mukava uida saunomisen lomassa.

Jykevän pöydän ja penkkien lisäksi on rakennuksen oleskelutilassa le-polaude, josta voi mukavassa asennossa katsella kaunista maisemaa, kuunnella lintujen laulua ja kalojen molskintaa.

Veden päällä kelluva rakennus on yhteydessä pienellä sillalla rantaan, jossa sijaitsee myös kuivakäymälä.

Uivaan saunaan on kiva kokoon-tua ystävien kanssa olemaan. Rakennukseen mahtuu mukavasti noin 20-henkinen porukka. Mikä voisi olla parempaa kuin sauna ja ruokailla mukavassa seurassa luonnon helmassa? ❖

Saunatalon kesä oli remontointia tulvillaan

Saunaseuran kevätkausi päättyi tuttuun tapaan juhannukseen, mutta itse saunatalo ei päässyt lomille. Kesä oli tänäkin vuonna täynnä monenlaista remonttia ja huoltoa. Työt aloitettiin heti juhannusviikonlopun sunnuntaina, ja ne jatkuivat aina heinäkuun viimeisen viikon loppupuolelle. Kaikki saunat ykköistä lukuunottamatta saivat projektista osansa.

Saunat kolme ja neljä olivat suurimman urakan kohteena. Saunoista purettiin lauteet, panelointi, teräsrunko, laatat ja kolmosesta vielä myös kiuas. Kolmosen lattiasta löytyi mittauksissa hieman kosteutta, joka kuivatettiin. Saunoista viisi ja kuusi uusittiin myös panelointeja sekä lauteet kokonaan. Saunatalolla vierailleet ovat varmasti huomanneetkin kuutossaunan lautei-

den muutoksen – niitä parannettiin ja tehtiin turvallisemmaksi. Kakkossaunan osalta lattiaan tehtiin uudet valut. Koe-saunassa vaihdettiin kiuas Helon uuteen BWT-kiukaaseen. Vanhan kiukaan johtokunta päätti lahjoittaa

Lapinlahden Lähteelle.

Remontteja tehtiin myös muuallakin kuin saunoissa. Saunatalon kaikki ilmastointikanavat sekä savupiiput nuotottiin. Lisäksi tehtiin muita pienempiä huoltotöitä, kuten korjattiin ovia.

Remontissa käytettiin kaikkiaan 675 kappaletta ruuveja.

Saunatalon kesätaun pituudesta käydään keskustelua jäsenaloitteen muodossa myös tulevassa syyskokouksessa. Taun pituuden tärkein määrittävä tekijä on kuitenkin vuosittainen remonttitarve – talo on kovalla käytöllä, ja seuran luottamushenkilöiden ja johdon vastuulla on järjestää toiminta niin, että korjausvelkaa ei pääse synty-
mään ja että Vaskiniemessä saunotaan vielä Saunatalon satavuotisjuhliissa vuonna 2052. (JN)

100 VUOTTA
EDISTYKSELLISTÄ
OSUUSTOIMINTAA

Lahjoituksia
suomalaisten
hyväksi

TRADEKA

Taloudellinen ja sosiaalinen vastuu sekä vastuu yhteisestä ympäristöstämme ovat keskeinen osa satavuotiaan Osuuskunta Tradekan toimintaa. Kannamme vastuuta suomalaisista lahjoittamalla vuosittain keskimäärin vähintään 10 % verojen jälkeisestä tuloksesta yleishyödyllisiin tarkoituksiin mm. lapsia ja lapsiperheitä tukeville järjestöille, nuorisjärjestöille sekä ikääntyvien ihmisten loma- ja virkistystoimintaan.

Cumulus City&Resort • Hotelli Seurahuone Helsinki • Crowne Plaza Helsinki
• Hotel Indigo Helsinki - Boulevard • Holiday Inn • BURGER KING® • Grillsson
• HelmiSimpukka • Huviretki • Martina • Rax Buffet • O'Learys, Bakers Helsinki,
Iso Omena ja Sello Espoo • Restel Tapahtumaravintolat • Lehtipiste

www.tradeka.fi

KÄDEN TAIDOILLA, SUOMALAISESTA LIHASTA.

KUN MAKKARAN ON PARAS OLLA PARAS

HK Maakarit® valmistavat omin käsin artesaanimakkaroita suomalaisesta lihasta. Inspiraationa ovat maailman klassikot ja maut syntyvät aistien varassa sekä käden taidoilla. Aitojen mausteiden ja lempeän leppäsavun saattelemana.

HK Maakarit® ovat mukana tekemässä suomalaisen saunan päivästä vakiintunutta liputuspäivää. Liity sinäkin mukaan ja nosta lippu salkoon! Allekirjoita adressi osoitteessa HK.fi

SAUNA

keskellä
olohuonetta

Saunan ja kylpyhuoneen välillä on lasiseinä. Yhtenäinen värimaailma tekee pienestä tilasta rauhallisen.

Pisteessä i:n päälle ovat valkoiset kiuaskivet. Kiuas on Tulikiven Kuura.

Pesuhuoneeseen mahtuu kaikki tarpeellinen. Carraran marmori tuo pieneen tilaan ylläsyöttä. REJ Designin valmistamaan pyyhekuivaimeen on helppo heittää niin pyyhkeet kuin vaikkapa treenikamat kuivumaan.

Kauniisti paneloitu löylyhuone jatkaa koko asunnon vaaleaa linjaa. Paneelit ovat Siparilan valmisteita. Taustalla näkyvä ikkuna aukeaa olohuoneeseen.

Saunan rakentaminen vanhaan kerrostaloasuntoon vaatii ison remontin. Huolellisella suunnittelulla vältetään virheet ja niiden aiheuttamat isommat ongelmat.

Vanha, kaunis kiviportaikko johtaa ulko-ovelle, josta astutaan suoraan keittiöön. Entiseen liikehuoneistoon on rakennettu sisustussuunnittelija Virpi Illmanin suunnittelema viihtyisä kaksio, jonka ylellisyys on keskelle olohuonetta rakennettu 1,4 neliön saunatila.

46 neliön huoneisto on ollut aiemmin lakitoimistona ja ompelimo. Ostohetkellä tila oli jo muutettu asunnoksi. Sinne oli tehty saunakin, mutta Illman halusi pohjaratkaisusta toimivamman. Niinpä sauna ja keittiö vaihtoivat paikkaa. Kun molemmissa tiloissa oli jo viemäroinnit ja vesiliitännät, ei suuria putkimuutoksia tarvittu.

Urheilua harrastavalle asukkaalle toimiva pesutila ja kaunis sauna olivat ehdottomia vaatimuksia. Niitä varten rakennettiin uudet väliseinät ja löylyhuoneeseen tehtiin ikkuna. Kosteissa tiloissa ilmanvaihto on erityisen tärkeää. Saunan korvausilmaputki johdettiin olohuoneen lattian alla ulkoseinään, minkä vuoksi tarvittiin lupa myös rakennusvalvontavirastosta. Poistohormina käytettiin vanhan keittiön hormia. Vuonna 1951 rakennetun

talon painovoimaiseen ilmanvaihtoon on helppo liittää uusia kanavia toisin kuin uusien talojen koneelliseen ilmanvaihtoon.

Pyykinpesukone ja kuivausrumpu sijoitettiin lauteiden alle ja niitä käytetään olohuoneen puolelta. Komeroon sijoitetuilla koneilla on oma lattiakaivo ja putkiliitos. Sinne tehtiin normaali vedeneristys ja pinnat laatoitettiin.

Valkoinen ja ilmava sauna

Virpi Illman teki eri alojen suunnittelijoiden kanssa tarkat suunnitelmat

Lauteiden alle sijoitettu pyykinhuolto aukeaa kätevästi olohuoneen puolelle. Nojatuolin taakse sijoitettuna pyykkikomero jää piiloon katseilta.

ennen kuin ne esiteltiin taloyhtiölle. Hänen mukaansa suunnittelutyötä ei yleensä kannata tehdä täysin valmiiksi ennen kuin taloyhtiöltä on saatu lupa hankkeelle. Jos taloyhtiö ei hyväksy remonttia, menee suunnittelutyö hukkaan.

Purkutyöt veivät vain muutaman päivän, mutta ulkoseinään tehdyn ilmanvaihtokanavan vuoksi haetun rakennusluvan saamiseen meni aikaa.

Projektiin tarvittiin myös LVI-suunnittelija, sähkösuunnittelija, työjohtaja sekä valvoja. Rakennesuunnittelijaakin tarvittiin, kun saunan ja olohuoneen väliin rakennettiin uusi seinä. Pienen kaksion remonttiin tarvittiin lopulta kahdeksan eri alan tekijää. Aikataulujen täsmäminen ja usean työmiehen liikkuminen remontin keskellä pienessä tilassa oli välillä hankalaa.

Olohuoneen ison ikkunan kautta valo tulvi suoraan lauteille. Tulikiven integroitu Kuura-kiuas on halkaisijaltaan vain 40 senttiä. Sen kivitila on iso, joten lämpöä riittää. Lauteet teki Huonekalutehdas Seppänen Virpi Illmanin piirustusten mukaan. Seinäpaneelit ovat Siparilan valmispaneelia. Lattia ja pesutilan seinät tehtiin asukkaan toiveiden mukaan ylellisestä Carraran marmorista.

Kiuaskiviä myöten täysin valkoinen pikku sauna on nyt ilmava, raikas ja kaunis kuin koru. ❖

SAUNA,

**Suomalaisista saunaan
liittyvistä aineettomista
oikeuksista on koottu tieto-
kanta Suomen 100-vuotis-
juhlavuoden sekä Suomen
Saunaseuran 80-vuotis-
juhlavuoden kunniaksi.**

Tietokanta tarjoaa mielenkiin-
toisen näkökulman saunain-
novaatioihin – vaikkakaan se
ei kykene vastaamaan kysymykseen
”kuinka moni suomalainen innovaatio
on syntynyt saunassa”.

IPR:t kannustavat innovoimaan

Tutkimusten mukaan teknologinen
kehitys ja innovaatiot ovat talouskas-
vun tärkeimmät osatekijät. Inno-
vaatiotoiminta on kumulatiivista eli
nykyiset keksinnöt rakentuvat aiem-
pien päälle – innovaatioiden kehittäjät
seisoivat ”jättiläisten olkapäillä”.

Innovaatiotoiminta synnyttää
positiivisia ulkoisvaikutuksia, koska
innovaatioiden kehittäjät eivät itse saa
kaikkia tuottoja innovaatioistaan osan
valuessa kilpailijoille. Näin yhteiskun-
ta hyötyy innovaatiosta useimmiten
enemmän kuin innovaation kehittä-
jä itse. Tästä syystä taloustieteilijät
ovat yhtä mieltä siitä, että julkinen
sektori on oikeutettu tukemaan
innovaatiotoimintaa erilaisin
instrumentein. Aineetto-
mat oikeudet (engl. intel-
lectual property right) eli

IPR:t ovat tällainen innovaatiotoimin-
taan kannustava instituutio.

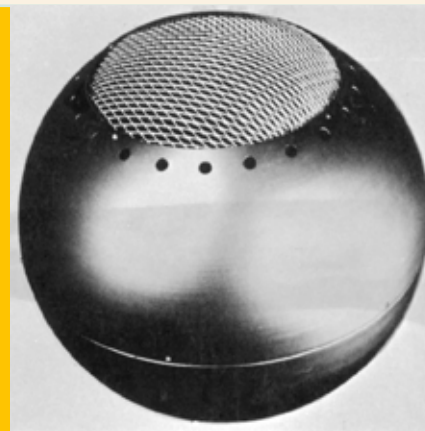
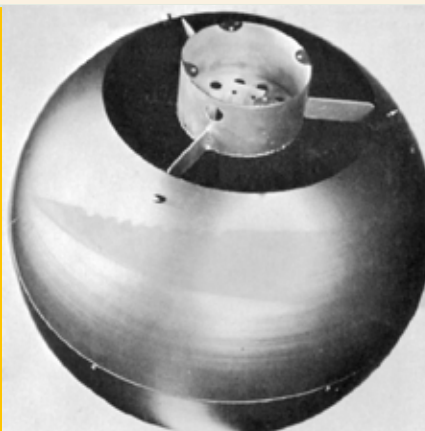
IPR:t ovat kansallisia kielto-
oikeuksia, joilla niiden haltija
voi kieltää muita hyödyntämästä
oikeuden kohdetta kaupallisesti.
Ne voidaan jakaa teollisoikeuksiin
(patentti, hyödyllisyysmalli, malli-
oikeus, tavaramerkki) ja tekijänoi-
keuksiin. Nyt esiteltävä aineisto
keskittyy teollisoikeuksiin. Paten-
tit ja hyödyllisyysmallit suojaavat
teknisiä keksintöjä, mallioikeudet
tuotteiden ulkomuotoa ja tavara-
merkit brändiä.

Säästäjä-kiukaalle ensimmäinen patentti

Suomessa saunoihin liittyviä kek-
sintöjä on suojattu tietävästi aina
1900-luvun alusta. Ensimmäinen suo-
malainen kiukaisiin liittyvä patentti
on vuodelta 1906 Kaarlo Juho Massi-
sen ”Saunan kiuas nimeltä säästäjä”.

Suomen mallioikeusjärjestelmä
otettiin käyttöön vuonna
1971 ja ensimmäinen
myönnetty mallioikeus
oli – yllätys yllätys –

innovaatiot ja aineettomat oikeudet

Suomen ensimmäinen rekisteröity mallioikeus vuodelta 1971 oli arkkitehti Matti Suurosen suunnittelema futuristinen pallokuivas. Suuronen tunnetaan paremmin muovisen Futuro-talon suunnittelijana. Lähde: PRH:n Mallitietokanta

saunan kiuas. Sittenmin suomalaista patenttijärjestelmää laajennettiin hyödyllisyysmallijärjestelmällä vuonna 1992. Hyödyllisyysmalli on suojamuoto erityisesti ”pikku-keksinnöille”, joiden keksinnöllisyyden aste on alempi kuin patentoinnissa edellytetty. Se on myös nopeampi ja edullisempi suojamuoto kuin patentti, mutta sen maksimisuoja-aika on 10 vuotta patentin 20 vuoden sijaan.

Suomalaiset sauna-alan toimijat ovat hyödyntäneet liiketoiminnassaan sekä patenteja, hyödyllisyysmalleja, mallioikeuksia että tavaramerkkejä. Kuvio näyttää, että IPR:ssä painotus on siirtynyt teknisistä keksinnöistä designiin. Mallioikeuksien hakemismäärissä oli suuri lisäys erityisesti vuoden 2008 ympärillä, mikä liittyy verkkokiukaiden kaupallistamisessa käytyyn kilpailuun ja oikeudenkäynteihin kiuasvalmistajien kesken. Valmistelimme yliopistotutkija Mirva Peltoniemen (Jyväskylän yliopiston kaupakorkeakoulu) kanssa aiheesta tapaustudkimusta.

Euroopan sisämarkkinalla IPR:iä haetaan yhä enemmän ylikansallisissa virastoissa kansallisten patenttivirus-

tojen sijaan. Suomeen voidaan rekisteröidä yhteisömalleja ja -tavaramerkkejä EU:n teollisoikeuksien virastosta (EUIPO) sekä hakea patenteja Euroopan patenttivirusastosta (EPO). Myös saunaan liittyviä IPR:iä on haettu kasvavassa määrin EUIPO:n ja EPO:n kautta.

IPR-tietokannat levittävät tietoa saunainnovaatioista

Patenttivirusastot eri puolilla maailmaa ylläpitävät tietokantoja ja arkistoja teollisoikeuksista. Helpoimmin teollisoikeuksiin tutustuu verkossa teollisoikeustietokannoissa. Niitä voi käyttää kilpailijaseurannassa selvittämällä, mitä tuotteita kilpailijayritykset ovat kehittämissä. Tietokantoja tutkimalla voi lisäksi välttää ”pyörän uudelleenkeksimistä” – ei kannata investoida jo olemassa olevien keksintöjen kehittämiseen.

Suomalaisiin saunoihin liittyvien aineettomien oikeuksien tietokannan kokoamisessa käytettiin systemaattista hakumenetelmää, jossa PRH:n IPR-tietokannoissa tehtiin hakuja tietyillä saunoihin liittyvillä hakusanoilla. Aineisto sisältää perustiedot

(hakemusnumero, hakemispäivä ja nimitys) kaikista suomalaisista patentti-, hyödyllisyysmalli-, mallioikeus- ja tavaramerkkihakemuksista, joiden nimityksessä (nimitys, tuotenimike tai merkin sanat) esiintyy sanat ”sauna”, ”löyly”, ”kiuas” tai ”laude” eri taivutusmuodoissaan. Tiedot ovat saatavilla PRH:n julkisissa tietokannoissa.

Harrastajat mukaan päivittämään aineistoa

Nyt muodostettu tietokanta on perusta projektille, jota on mahdollista jatkaa ja laajentaa. Jatkossa tietokannan päivittämisen voisi esimerkiksi joukkoistaa: Saunaharrastajat voivat seurata patenttivirusastojen IPR-tietokantoja ja lisätä nyt muodostettuun tietokantaan uusia IPR:iä sitä mukaan, kun hakemuksia tulee julkiseksi.

Sauna on niin keskeinen osa suomalaista kulttuuria, että meillä on syytä olla ajantasainen tilannekuva alan innovaatioiden kehityksestä niin Suomessa kuin muilla maailman markkinoilla. Joskus parhaat keksinnöt kannattaa jopa omaksua muualta.

Aineettomista oikeuksista kilpailuetua

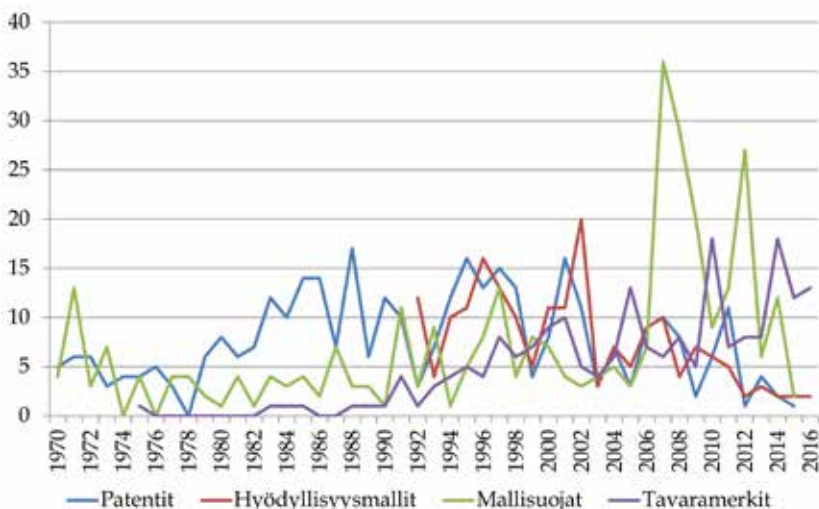
Aineettomat oikeudet ovat kansallisia kiello-oikeuksia, joilla niiden haltija voi kieltää muita toimijoita hyödyntämästä oikeuden kohdetta kaupallisesti.

Aineettomilla oikeuksilla on keskeinen rooli innovaatiotoiminnan kannustimena, innovaatioiden kaupallistamisessa ja tiedon levittäjänä – myös saunaliiketoiminnassa. Ilman IPR:iä kilpailijat kykenisivät kopioimaan suojaamattoman keksinnön ja keksinnön kehittäjä ei kykenisi kattamaan tuotekehityksen investointeja.

Globaaleilla markkinoilla on tärkeää suojata omat keksinnöt aineettomilla oikeuksilla ja valvoa, rikkovatko kilpailijat niitä. Patentti- ja rekisterihallitus tarjoaa lisätietoa: www.prh.fi.

Suomen Saunaseura tuki apurahalla Jussi Heikkilän työtä tietokannan kokoamiseksi saunoihin liittyvistä aineettomista oikeuksista. ❖

Suomalaisiin saunoihin liittyvät aineettomat oikeudet

Hakusanoina käytettiin *saun*, *löyl*, *kiu*, *laude* ja *laute*. Aineisto sisältää myönnettyjen/rekisteröityjen aineettomien oikeuksien lisäksi myös lakanneet, rauenneet, sillsensäätetyt, peruutetut ja hylätyt ym. hakemukset. Kootusta aineistosta poistettiin saunoihin liittymättömät hakemukset.

teraWATT

Hyvä talo ansaitsee toimivan tekniikan

SUUNNITTELU

LÄMPÖ

VESI

ILMANVAIHTO

SÄHKÖ

ASENNUS

LINJASANEERAUKSET | TOIMITILAT | ASUINRAKENNUKSET
www.terawatt.fi

#DontCrackUnderPressure

TAG Heuer

SWISS AVANT-GARDE SINCE 1860

MONACO CALIBRE 11 AUTOMATIC CHRONOGRAPH

Steve McQueen's legacy is timeless. More than an actor, more than a pilot, he became a legend. Like TAG Heuer, he defined himself beyond standards and never cracked under pressure.

MIKONKULTA

MIKONKATU 5, HELSINKI, (09) 628 825, WWW.MIKONKULTA.FI

Lindroos

Oy Osk. Lindroos Ab

Aleksanterinkatu 46, Helsinki
Helsinki Airport Schengen, gate 27
Helsinki Airport Non-Schengen, gate 33
www.lindroos.fi

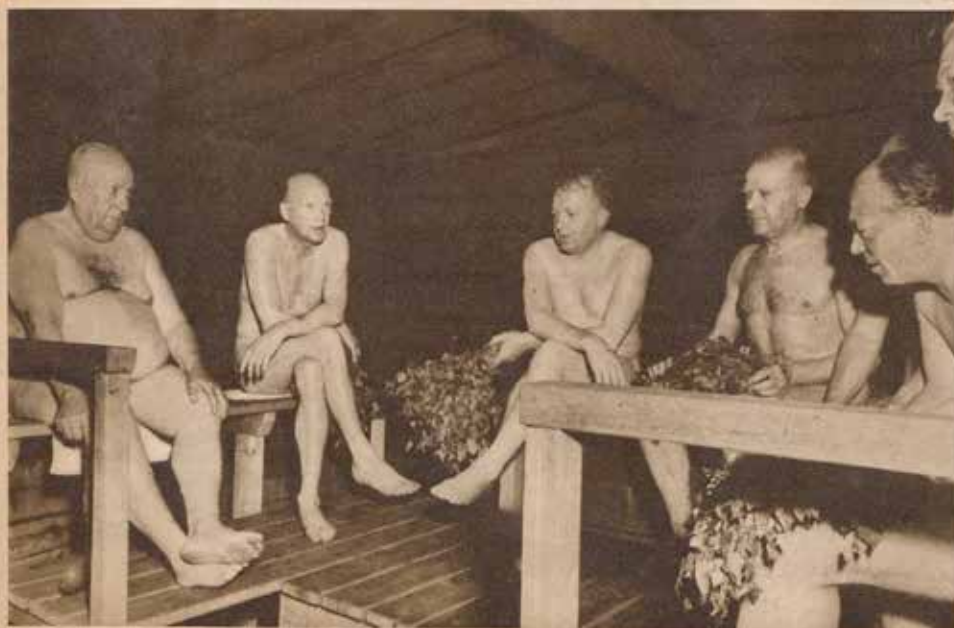
Vaskiniemen saunasta on kaukana kavala maailma ja kiukkuiset ihmiset... Saunan suunnitelman on rakennustoimikunnan ohjeiden mukaan toteuttanut arkkitehti H. Sysimetsä.

Hirsinen savusauna, saunojen kunniavanhus, on kytketty tiilisen päärakennuksen kylkeen.

Hallituksen saunakoulu. Valtioneuvoston jäsenet ovat kokeilemassa pintansa kestävyyttä, ja ilmeistä päätellen tämä koetus on huomattavasti miellyttävämpi kuin keinahelu kiikkerässä valtiolaivassa.
↓ Saunakierroksen kolmas vaihe. Kuivasauna ja löylösauna on kokeiltu, väliä on vilvoiteltu, ja nyt on vuorossa savusauna, jossa niinkuin löylösaunassakin saa ropsutella jäseniään pehmeällä vihdalla.

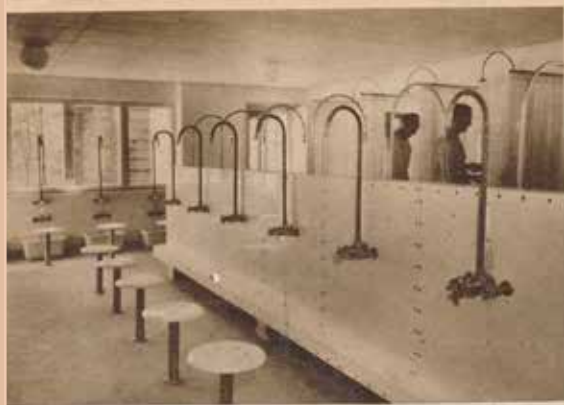

HYVÄ SAUNA

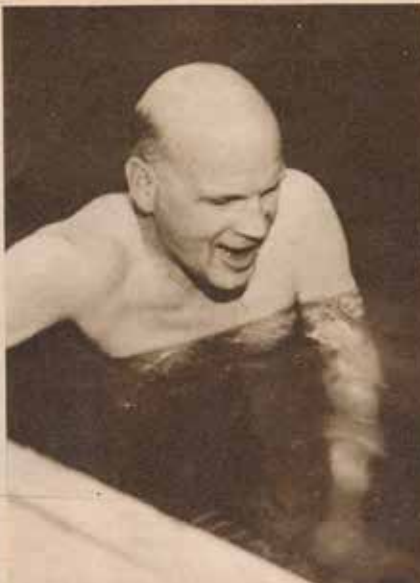
Kuka tahansa suomalainen uskoo erotavansa hyvän saunan huoneesta, mutta saunan tieteellisestä tutkimisesta ei suurella yleisöllä liene kovinkaan selvää käsitystä. Eikä ihmeäkään, sillä vaikka tätä tutkimustyötä onkin suoritettu jo parisen vuosisatata, niin vasta tänä vuonna on luotu taloudelliset edellytykset suomalaisen kokeilu- ja tutkimussaunan perustamiselle. Tänä kesänä nimittäin valmistui Sauna-Seuran toinen saunarakennus — mahtava Vaskiniemen sauna Lauttasaaressa, ja sen suojiin sijoitetaan lähimmässä tulevaisuudessa myös 'saunatieteellinen tutkimuslaitos'. Tämän laitoksen tehtävänä on tarkkailla saunan — mm. sen lämmön ja kosteuden — vaikutusta erilaisiin yksilöihin, sekä normaaleihin että sairauksilaisiin. Sen alaan kuuluu myös itse saunan olemuksesta koskevien kysymysten kuten tuuletuksen, eristuksen ja lämmityksen tutkiminen.

15-vuotisen toimintansa aikana Sauna-Seura on ehtinyt merkittäväällä tavalla tehdä suomalaista saunaa tunnetuksi maan rajojen ulkopuolella ja koota yli tuhatpäisen veljes- ja sisarkunnan kotimaisista saunanpalvojista. Vuodesta 1947 lähtien ovat seuran jäsenet kylpeneet Humallahden rannalla sijaitsevassa saunassa, jossa oikean suomalaisen saunan aate on toteutettu kodikkaalla, miellyttävällä tavalla. Saunan kuumuus, joka useinkin nousee yli 100 asteen, on kuivaa kuumuutta. Pesuhuone on eristetty saunasta tiiviillä ovela, rakennuksen toisessa päässä on viihtyisiä seurusteluhuoneita ja saunan edustalla kuisti, josta on suora tie meren aaltoihin ja talvella — avantoon.

Vaskiniemen saunassa, joka sijaitsee Lauttasaaren rauhallisessa kärjessä, on tämä kaikki moninkertaisena. Saunoja on kolme:

Pesuhuoneessa ei ole irtonaisia astioita. Ainoastaan jalkojen pesua varten on altaat, muu peseytyminen käy suihkujen alla, joista virtaa 30–40-asteinen tasalämpöinen vesi.

Pääministeri on pulahtanut avoveteen.

»Ah, eikō tamā ole onnea!»

Laskeva kesäaurinko hyväilee kuistilla leikottelevia tyytyväisiä saunankävijöitä.

Avarassa seurusteluhuoneessa, jonka keskellä on pyöreä, uusasiallinen takka, käy juttu juoheaan.

kuivausauna, löylysauna ja savusauna. Ja lisäksi tulee siis vielä kokeilusauna. Peseytymishuone on avara ja ajanmukainen, samoin seurusteluhuone, ja rakennuksen edustalla auvautuu houkutteleva, puhdasvetinen meri. Kuivausaunan kosteus ei saa ylittää 10 prosenttia. Sen vuoksi on viihtominen tässä saunassa kielletty, mutta suorastaan asiaankuuluva sekä löyly- että savusaunassa, joissa kosteusprosentti saattaa kohota kolmeenkymmeneen, jopa ylikin. Se joka ei tohdi paiskautua saunan kuumuudesta meren vilpoisuuteen, voi jäähdytellä pesuhuoneen suihkujen alla. Jokaisen on kuitenkin muistettava, olipa hän kuiva tai vettä valuva, ettei lauteille saa istuutua ilman laudetta.

liifaa. Ja jotta rentoutuminen olisi täydellinen, kokoennutaan välillä Aatamin — tai määrällöin Eevan — puvussa seurusteluhuoneeseen pohtimaan maailman menoa.

Vaskiniemessä nautitaan hyvän saunan suomasta virkistyksestä, mutta samalla kootaan aineistoa tulevalle tutkimukselle, joka etsii vastausta kysymykseen, millainen on paras mahdollinen sauna.

Kuvat: Meyerhöffer ja Pietinen

Sauna-Seuran diplomi, joka myönnetään ulkomaisille, urhoolisiksi todetuille saunaritareille. Tällaisen diplomin saivat tänä kesänä mm. Edinburghin herttua ja prinssi Bernhard.

BANJA on kokemisen arvoinen

Löylyn heittoa Baltiiskien banjassa.

Ei ollut naisten pukuhuoneessa ruuhkaa aamutuimaan.

Pieni ryhmä suomalaisia kävi syyskuussa banjaillemassa Pietarissa. Ensikertalainen oivalsi venäläisen banjan ja suomalaisen saunan eron – siksi niistä puhutaan eri sanoillakin.

Saunaseuran johtokunnan jäsen Jarmo Lehtola järjesti jo rutuilla täysipainoisen banja-retken itärajan taakse. Matka oli osa seuran 80-vuotisjuhlaa, mutta yllättävän vähän asia kiinnosti suomalaisia saunojia.

Yhdeksän hengen ryhmä oli sitäkin kokeneempaa, minua lukuun ottamatta kaikki muut olivat jo aikaisemmin käyneet tutustumassa banjoihin. Ehkä se olikin syy lähteä uudestaan.

Matkalle neuvottiin ottamaan saunahattu mukaan. Minunkin piti siis hankkia sellainen. Tarpeen hattu olikin, sen verran kuumemmat löylyt naisten banjoissa oli verrattuna suomalaisen saunaan. Yhtään naista en nähnyt löylyhuoneessa ilman hattua. Yleisissä banjoiissa on omat puolensa naisille ja miehille, joten miesten hat-

Yamskien banjan oven takana oli paljon paremmat olosuhteet kuin ulkopäin olisi voinut kuvitella.

Banjojen tilat olivat avaria ja siistejä iästään huolimatta.

tukäytäntöjä en osaa kommentoida.

Kaksi päivää, neljä banjaa

Allegro-juna vei meidät sujuvasti Pietariin torstai-iltana. Asuimme hyvässä viiden tähden hotellissa, jossa oli myös kylpylä. Innokkaimmat saunoivat jo samana iltana.

Perjantaiamuna lähdettiin varsinaisiin banjoihin. Tilausbussin kuljettaja luotsasi ryhmäämme taiten, sillä hän hallitsi sekä englannin kielen että Pietarin ruuhkaat.

Kun pääsimme ensimmäisen banjan ovelle, minulla kävi hetken mielessä, että onko pakko mennä tuonne? Onneksi rakennuksen rähjäinen julkisivu hämäsi ja kynnyksen sisäpuolella kaikki oli toisin: ystävällistä henkilökuntaa ja avarat, siistit tilat.

Olin jo menossa löylyyn, kun paikallinen nainen tiukasti, mutta ystävällisesti käsimerkein esti menoni. Katselin, miten hän paiskasi löylyhuoneen lattialle ainakin viisi ämpärillistä vettä, sitten heitti löylyä ja pyysi minut mukaansa lauteille.

*Banjojen huoneet olivat niin korkeita,
että kun lauteille oli kivunnut kymmenen portaan verran,
vielä mahtui seisomaan suorana.*

Vastaavan rituaalin näin toisessakin banjassa. Mutta kun yhteistä kieltä ei ollut, sen tarkoitus jäi selvittämättä – kosteuteen se varmasti liittyi.

Vihdontaa seisten

Banjojen huoneet olivat niin korkeita, että kun lauteille oli kivunnut kymmenen portaan verran, vielä mahtui seisomaan suorana. Siis jos siinä kuumuudessa pystyi.

Tosin tunsin itseni aivan aloittelijaksi: selkä kumarassa seurasin, miten paikalliset naiset seisoivat lauteilla ja tarmokkaasti vihtoivat joko itseään tai toisiaan.

Vihtoja käytettiin muutenkin reippaasti. Laitoin merkille, miten jokai-

Löylyhuoneen oven vieressä on seinällä saavi, josta voi kipata kylmää vettä päälensä. Kätevä laite on kopioitu jo moneen suomalaiseen saunaankin.

nen vihtoja löylystä poistuessaan keräsi kaikki omasta vihdastaan irronneet lehdet. Siisteys oli siis yhteinen asia.

Myös mielikuvani banjoista ikääntyvien maatuskojen pesu- ja tapaamispaikkana osoittautui täysin vääräksi ainakin arkipäivänä. Itse olin usein saunojista vanhin ja minua parikymmentä vuotta nuoremmat saunasisaret pitivät turistista hyvää huolta, vaikka yhteistä sanallista kieltä ei löydettykään.

Toisen banjapäivän päätteeksi päätin vielä kokeilla pesijän ja hierojan palveluja. Upea kokemus – ja rentouttava: harvoin ulkomailta ollessani vaivun hotellihuoneessa syvään uneen illalla ennen kello kahdeksaa. ❖

We Delete your problems.

Delete
www.delete.fi

p. 010 656 1000
info@delete.fi

www.keski.com

Miltä näyttää sinun rinkelisi?

Keski-Rinkelit löydät kauppojen keksi- ja leipähylyistä.

Sauna vahvasti esillä maailmalla

Kesä on mennyt monien sauna- tapahtumien merkeissä.

Suomi100-ohjelma sisältää runsaasti tapahtumia. Berliinissä vietettiin Juhannusjuhla 20.06. Visit Finland panosti koko kevään mobiilisaunan kiertueella suomalaisten saunojen mainostamiseen erityisesti Saksassa. Panostus näyttää tuottavan tulosta, vaikka kiertueella mukana ollut mobiilisauna ei parasta suomalaista saunakulttuuria edustakaan.

Berliinin lähetystön pihaan oli juhla varten rakennettu suomalainen kesämaisema, joka kiinnosti sekä kutsuvieraita että suurta yleisöä. Maiseman lisäksi tarjolla oli suomalaista ruokaa, musiikkia ja tietysti saunomista.

Medianäkyvyyttä Suomi sai laajasti. Suurlähettiläs Ritva Koukku-Ronden haastattelu pääsi esille Saksan Saunaliiton Sauna Bäder und Praxis -lehden Finnland 100 -juhlanumerossa muun Suomi-materiaalin ohella.

USA:ssa Traveling sauna saapui elokuun lopussa New Yorkiin, missä vietettiin juhlaa syyskuun alussa kauppakamarin, Suomi-yhdistysten ja muiden organisaatioiden yhteistyönä.

Sauna jatkaa kierrostansa aina Washingtonin lähetystön pihaan asti, jonne sen pitäisi saapua muutamaa päivää ennen Suomen itsenäisyyspäivää. Loppuhuipennuksena saunotaan ja juhliataan lähetystön pihalla sekä lähetystön kuuluisassa saunassa suurlähettilään emännöidessä tilaisuutta.

Virossa Suomi100-saunatilaisuuksia oli kesän ja syksyn aikana neljä, muun muassa Kadrinan saunassa ja Narvasa puulämmitteisessä Meresuu SPA:n saunassa. Etelä-Viron Vörussa saunotaan 19.10. Mooskan savusaunassa Haanjassa. 20.10. saunotaan Kekkosen käyttämässä saunassa Kääräkullassa. Viimeisenä saunotaan mobiilisaunassa Tallinnassa elokuvajuhla PÖFFin aikana.

Sweat-kirja dokumentiksi

ISA on vahvasti mukana Mikkel Aalandin Sweat-kirjan dokumenttien fil-

Mielenkiintoinen saunaratkaisu avattiin Oslossa elokuun lopulla. Vanhaa norjalaista rakennustapaa seuraten on Osloon rakennettu kulttuurikeskus, jossa on myös kolme saunaa. Rakennelma sai Norjan arkkitehtuuripalkinnon.

mauksessa. Ensimmäinen osa pantiin purkkiin Suomessa heinä-elokuussa (lisää toisaalla lehdessä) ja seuraavien suunnittelu on jo pitkällä. ISA on ollut mukana aktiivisesti jo useita vuosia sekä tässä dokumentin teossa että myös taustajoukkona toimivassa Perfect Sweat Summitin toiminnassa.

Mielenkiintoinen saunakongressi tulossa

XVII Kansainvälisen Saunakongressin valmistelu on alkanut täydellä teholla sekä Ruotsissa että muuallakin ISA:n piirissä. Pari ensimmäistä uutislehteä on jo julkaistu ja lisää tulee syksyllä. Jos haluat uutiset suoraan, ilmoita sähköpostiosoitteesi Roger Häggstömille roger.hagstrom@gmail.com.

Kongressihan pidetään Haaparannassa ja Torniossa 7.–9.6.2018.

Ohjelmarunko alkaa muodostua ja kongressista on tulossa erinomainen yhteenveto muutaman viime vuoden sauna-asioista. Lääketiede tulee olemaan esillä erityisesti suomalais-

ten osuudessa, mutta muualtakin on tulossa esitelmää viimeisistä tutkimustuloksista.

Haaparannan lähialueilta löytyy runsaasti mielenkiintoisia saunoja, joihin on tarkoitus tutustua. Yötön yö tuohon aikaan tulee olemaan mielenkiintoinen kokemus monelle ulkomaiselle vieraille. Antaahan se mahdollisuuden sauna läpi yön auringon valossa. ❖

Tapahtumista ja kongressista ja muista ISA:n asioista löytyy ajankohtaista lisätietoa sivuilta www.saunainternational.net sekä kongressin Facebook-sivulta.

Risto Elomaa

Suomen Saunaseuran uudet jäsenet, hyväksytty syyskuussa

NIMI	TITTELI
Aalto Juha	Yrittäjä
Albrecht Mikael	Tietoturva-asiantuntija
Antinluoma Sirkka	Lehtori, elintarviketieteiden maisteri
Arnell Antti	Chief Cloud Architect
Axberg Bror	Ekonomi
Björkbom Paul	Yrittäjä
Blåfield Aada	Koululainen
Cord David	Kirjailija
Enbuska Risto	CTO
Eriksson Pernilla	Lääkäri
Franck Lars	Chief Investment Manager
Frilander Riitta	Eläkeläinen
Haapamäki Taina	Toimitusjohtaja
Halinen Arto	Projektipäällikkö
Hanhirova Helena	Arkkitehti
Harmaala Amanda	Koululainen
Hietala Seppo	Eläkeläinen, tal. maist.
Hippi Jukka-Pekka	Asianajaja
Huhdanpää Samuli	Tuotantojohtaja
Huhtinen Hannele	Opettaja
Hämäläinen Jouko	Varatuomari
Härkönen Klaus-Peter	Senior Consultant
Ikonen Mika	Yrittäjä
Ilveskoski Elina	Opettaja
Jokisalo Hannele	Club Manager
Kalliola-Andersson Ulla	Eläkeläinen
Kankainen Esa	Toimitusjohtaja
Karhapää Merja	Lakiasiaintoimittaja
Kauhanen Janne	Key Account Manager
Koivuniemi Maija	Eriytisluokanopettaja
Komulainen Veijo	Kaupallinen neuvos, DI
Korhonen Jari	Ratkaisuarkkitehti
Koukkula Katja	Koreografi-tanssija
Kronqvist Camilla	Eläkeläinen
Kuivamäki Lasse	Yrittäjä
Kurkela Marjo	Metsänhoitaja
Kääpä Risto	Eläkeläinen, tekn. lis.

NIMI	TITTELI
Laaksonen Ola	Senior Business Analyst, DI
Lagerstedt Ari	Maanmittausteknikko, eläkkeellä
Lahtela Elina	Lakimies
Laihomäki Elina	Team Leader
Lamminkari Juha	ICT-johdon konsultti
Laportella Gianluca	Project Manager
Larkka Esko	Vanhempi ostaja
Latola Minna	Myyntipäällikkö
Lavonen Marianne	Eriytisopettaja, eläkkeellä
Lehtinen Jaakko	Professori
Leikola Jukka	Yrittäjä, FM
Leinonen Teemu	Professori
Lindholm Marko	Toimitusjohtaja
Liuhanen Vesa	Concept manager
Manias Nikolaos	IT auditor - consultant
Metsälä Juha	Konsernijohtaja
Mikkilä Eija	Lastenhoitaja
Morrow Charles	Hallituksen puheenjohtaja
Mustonen Ronja	Lääkäri
Myllymäki Kati	Lääkäri
Märijärvi Jukka	DI
Määttänen Markku	Herra
Nieminen Jussi	Asianajaja
Niemistö Emma	Asianajaja
Noponen Laura	Graafinen suunnittelija
Ojamo Mikko	DI
Olkkonen Niko	KAM
Peldan Robert	Asianajaja, varatuomari, MBA
Peuhkurinen Jani	Asiakaspalvelujohtaja
Pitkänen Juhani	Assistant General Counsel
Portman Robert	Urheilu oikeuspäällikkö
Poutiainen Janne	Key Account Manager
Puotila Antti	Toimistusjohtaja / Yrittäjä
Rajamäki Jarkko	Yrittäjä
Rimón Arje	DI
Rinne Hannu	Lakimies, järjestöpäällikkö
Ritanen Tatu	Yrittäjä, Designer

NIMI	TITTELI	NIMI	TITTELI
Salminen Roope	Seppä	Tiainen Topi	Myyntijohtaja
Salonen Ville	Pankkineuvoja	Toivola Asko	Yrittäjä
Sandman Helena	Arkkitehti	Vainio Meri	DI
Sara Harri	Toimitusjohtaja	Vammelvirta Raine	Konsultti / partner
Seppälä Jouko	Elokuvaaja	Vartio Sonja	Markkinointipäällikkö
Shibutani Anu	Markkinointijohtaja, MBA	Weckström Caj	Toimitusjohtaja
Siitonen Timo	Yrittäjä	Veijalainen Petri	Yrittäjä
Siltanen Hannu	Ostojohdaja, eläkkeellä	Virtaneva Timo	DI
Sirkka Hara	Eläkeläinen	Vuori Otto	Opiskelija
Sonninen Jorma	Yrittäjä, toimitusjohtaja	Vuorikoski Jarkko	Johtaja
Tanskanen Jaani	Myyntipäällikkö	Välimäki Elli	Juristi
		Zenner Laila	Toimitusjohtaja

nebula

IT:N TULEE TOIMIA KUIN HYVÄN SAUNAN
POISTAA STRESSIÄ, EI AIHEUTTAA SITÄ

LUE LISÄÄ WWW.NEBULA.FI >

Varmuussekoittajat Vaskiniemeen

Jokainen meistä on varmasti kokenut kuinka hankala toimenpide on saada sopivan lämpöinen suihku. Ensinnäkin kylmää hanaa, sitten kylmää, polttamme välillä nahkamme

ja lopulta ehkä kun olemme tyytyväisiä tulee viereiseen suihkuun toinen kylpijä jolla on samat aikeet. Hänen avatessaan kylmävesihanana putoaa putkessa oleva veden paine kuin kivi ja vaivoin valmistamamme suihku on pilalla. Polttamme ehkä jälleen nahkamme ja alamme uudelleen säätää haluamaamme lämpötilaa. Tämä epäkohta voidaan poistaa esim. asentamalla jokaiseen suihkuun oma n.s. varmuussekoittaja, jollaiset m.m. Sauna-Seura on hankkinut Vaskiniemen saunaan.

• Arvid Köresaaren artikkeli "Veden käyttö ja vesijohtolaitteet saunoissa"

Kumpi parempi: Suomen vai Ruotsin olympiasauna

Suomalaisen miesten aikaansaama ja heidän hoitamansa suomalainen sauna oli Heidelbergissä suuressa suosiossa. Sitä käyttivät kaikkien suurten urheilumaiden kilpailijat ja johtajat, ahkerimpina venäläiset, japanilaiset

ja turkkilaiset. Tulivatpa ruotsalaisetkin mielellään suureen saunaan.

Sitä ihmeellisemmältä tuntuu Ruotsin "Folkbad"-lehden kirjoitus, joka on otsikostaan lähtien täysin harhaanjohtava. Otsikko kertoo näet yli etusivun: "Ruotsalainen sauna loistava menestys Melbournessa".

Ruotsalaisilla oli tosiaan mukanaan oma pieni saunansa, mutta kyllä sen menestys oli hieman niin ja näin. Ensinnäkään siellä ei ollut muilla kylpyoikeutta kuin Ruotsin joukkueen jäsenillä ja toiseksi se lakkoili sähköhäiriöiden vuoksi huomattavasti useammin kuin suomalainen tai ehkäpä paremminkin yleinen sauna. Sitäpaitsi suomalainen sauna ei ollut "tiilikolossi", koskapa se oli puusta rakennettu.

- Pentti Vuori artikkelissaan "Totuus Melbournen suomalaisesta saunasta"

Humallahden sauna 10-vuotias

Huhtikuun 5. p:nä 1957 tuli kuluneeksi tasan kymmenen vuotta Humallahden saunan avaamisesta. Merkkipäivän johdosta kävi ryhmä Sauna-Seuran johtokunnan jäseniä Humallahdessa viemässä lahjan rouva Alma Lindhol-

UUSIA JA VANHOJA SAUNARAKENNUKSIA

mille, joka alusta lähtien on menestysellisesti toiminut saunan emäntänä ja saavuttanut suuren kylpijäkunnan jakamattoman kiitollisuuden. Juhla-viikon aikana tarjottiin Humallahden kylpijöille saunalla kahvit.

SUOMALAINEN SAUNA PERUN PÄÄKAUPUNGISSA

Kuusi vuorokautta kestänyt työpäivä on nyt ohi. Suomalainen sauna on nyt valmis.

Suomen konsuli Peranen, m. Charles Peranen, on rakennuttanut suomalaisen saunan, joka on nyt valmis. Sauna on rakennettu kiviä ja puuta käyttäen. Saunan sisätilat on koristeltu suomalaisilla esineillä. Saunan ulkoasu on yksinkertainen, mutta sisätilat ovat erittäin miellyttävät. Saunan rakentaminen on ollut erittäin mielenkiintoinen työ.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

sauna. Saunan on rakennuttanut suomalainen konsuli Peranen, m. Charles Peranen. Saunan on rakennuttanut suomalainen konsuli Peranen, m. Charles Peranen. Saunan on rakennuttanut suomalainen konsuli Peranen, m. Charles Peranen.

SUOMALAINEN SAUNA PERUN PÄÄKAUPUNGISSA

Suomen konsuli Peranen, m. Charles Peranen, on rakennuttanut suomalaisen saunan, joka on nyt valmis. Sauna on rakennettu kiviä ja puuta käyttäen. Saunan sisätilat on koristeltu suomalaisilla esineillä. Saunan ulkoasu on yksinkertainen, mutta sisätilat ovat erittäin miellyttävät. Saunan rakentaminen on ollut erittäin mielenkiintoinen työ.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Peranen on ollut Suomessa useita kertoja ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta. Hän on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta ja on ollut erittäin kiinnostunut suomalaisesta saunasta.

Suomalaisuuden symbolit:

SISU, SAUNA JA LOTTO

Muutamme tiedon taidoksi ja toiminnaksi.

Kiinkon ratkaisukeskeiset ajankohtaiskoulutukset sekä tutkinto- ja pätevyyskoulutukset ovat alan huippua. Tarjontaamme ohjaa vahvasti työelämälähtöisyys ja kouluttajamme edustavat alan parasta asiantuntemusta.

Kiinko on kiinteistö- ja rakennusalan johtava kouluttaja. Järjestämme vuosittain yli 130 julkista ja yrityskohtaista tutkinto-, ajankohtaiskoulutus- ja valmennustilaisuutta, joihin osallistuu yhteensä yli 6 000 henkilöä. Olemme kouluttaneet alaa vuodesta 1978, lähes 40 vuotta.

Tutustu koulutuksiimme www.kiinko.fi

Saunaseuran syyskokous 6.11.2017 klo 18.00 alkaen

Paikka: Kino Tapiola, Mäntyviita 2, 02110 Espoo

Ilmoittautuminen klo 17.30 ja seuran juhluvuoden kunniaksi tarjolla kakkukahvit

Kokouksessa käsitellään sääntöjen 11§ syyskokoukselle määräämät asiat:

- 1) Kokouksen avaus: puheenjohtaja Tuomas M.S. Lehtonen
- 2) Kokouksen puheenjohtajan, sihteerin, kahden pöytäkirjan tarkastajan ja kahden ääntenlaskijan valinta
- 3) Kokouksen laillisuuden toteaminen
- 4) Kokouksen esityslistan hyväksyminen työjärjestykseksi
- 5) Toiminnanjohtajan katsaus: vt toiminnanjohtaja Jussi Nuortimo
- 6) Johtokunnan jäsenten lukumäärästä (8–10) päättäminen ja henkilöiden valinta erovuoroisten tilalle kaksivuotiskaudelle 2018–2019: Nimitysvaliokunnan pj Lasse Viinikka
- 7) Tilintarkastajien ja varatilintarkastajien valinta seuraava toimikautta varten
- 8) Jäsen- ja liittymismaksujen vahvistaminen vuodelle 2018
- 9) Vuoden 2018 toimintasuunnitelman hyväksyminen
- 10) Vuoden 2018 tulo- ja menoarvion hyväksyminen
- 11) Seuran jäsenten syyskokoukselle tekemistä esityksistä päättäminen
- 12) Muut mahdolliset asiat
- 13) Kokouksen päättäminen

Ilmoittaudu kokoukseen maanantaihin 30.10.2017 mennessä!

Ilmoittautua voit suoraan kotisivujen kautta <http://www.sauna.fi/ilmoittaudu/> tai Saunatalon kassalla olevaan listaan.

Tervetuloa keskustelemaan ja päättämään yhteisistä asioista!

SUOMEN SAUNASEURA
FINSKA BASTUSÄLLSKAPET
THE FINNISH SAUNA SOCIETY

**RALENTO ON OSAAVA
YHTEISTYÖKUMPPANI**

WWW.RALENTO.FI

LUOTETTAVAA PALVELUA YLI 70 VUOTTA

RALENTO

Hankasuontie 5, 00390 Helsinki
09 6150 0315, 040 7410 042

www.lainas.fi

ELÄMÄNPELASTAJA.

***Tiedätkö sinä varmasti
ajokuntosi aamulla ?***

*Laadukas Dräger alkotesteri tietää
ja varmistaa liikenneturvallisuuuden.*

*Alcotest 3820 on helppokäyttöinen
ja luotettava ajokunnon varmistaja,
täydellinen valinta ajokumppaniksi
niin maalle kuin merelle.*

*Odotettu tuoteuutuus Alcotest 3820
on nyt saatavana jälleenmyyjillä.*

Hanki omasi heti ja lopeta arvailu!

**Dräger Alcotest 3820
- Se UUSI luotettava alkotesteri.**

Myynti: Auto- ja venealan liikkeet
Lisätietoja: www.kaha.fi

Dräger

Suomen Saunaseura Ry www.sauna.fi

Vaskiniementie 10, 00200 Helsinki

Saunojen aukioloajat

Miehet

Tiistai: klo 13.00–21.00

Keskiviikko ja perjantai: klo 13.00–22.00

Jaetut lauantait: klo 12.00–16.30.

Viimeinen sisäänpääsy klo 15.45

Muut lauantait: klo 12.00–19.00

Naiset

maanantai, paitsi kuukauden ensimmäinen:

klo 13.00–21.00

torstai: klo 13.00–22.00

jaetut lauantait: klo 17.00–21.00

Jaetut lauantait

Kuukauden ensimmäiset sekä kesäkuun, elokuun ja joulukuun lauantait.

Poikkeukset aukioloaikoihin

Saunatalo on suljettu pyhäinpäivänä 4.11., itsenäisyyspäivä 6.12., joulupäivänä 25.12. ja tapaninpäivänä 26.12.

Yhteystiedot

Toiminnanjohtaja Katariina Styrman, perhevapaalla

Vt. tj Jussi Nuortimo

050 371 8178, tj@sauna.fi

puhelinaika ma-to klo 10.00–12.00

Lämmittäjä, kiinteistöhuolto Ari-Pekka Paavola

050 372 7648, a-p.paavola@sauna.fi

Päätoimittaja Leena-Kaisa Simola

0500 80 10 40, lehti@sauna.fi

Saunaseuran johtokunta

Tuomas Lehtonen, pj.

Tutkimus- ja kulttuuritoimikunnan pj

040 560 9879, tuomas.lehtonen@finlit.fi

Jussi Niemelä, varapj.

050 506 1999, jussi.p.niemela@gmail.com

Mikko Fritze

050 449 9433, mikkofritze@gmail.com

Antti Lavonen

Taloustoimikunnan pj

0400 299 088, alavonen@gmail.com

Jarmo Lehtola

050 4432082, jarmo.lehtola@kolumbus.fi

Ritva Ohmeroluoma

0400 109021, ritvaohmeroluoma@gmail.com

Risto Pitkänen

040 7590825, risto.pitkanen@wilo.fi

Hannu Saintula

Toimitusneuvoston ja viestintäryhmän pj

050 559 9557, hannu.saintula@pp.inet.fi

Gina Sundgrén

Kunnossapitotoimikunnan pj

050 593 2800, gina.sundgren@me.com

Antti Säiläkivi

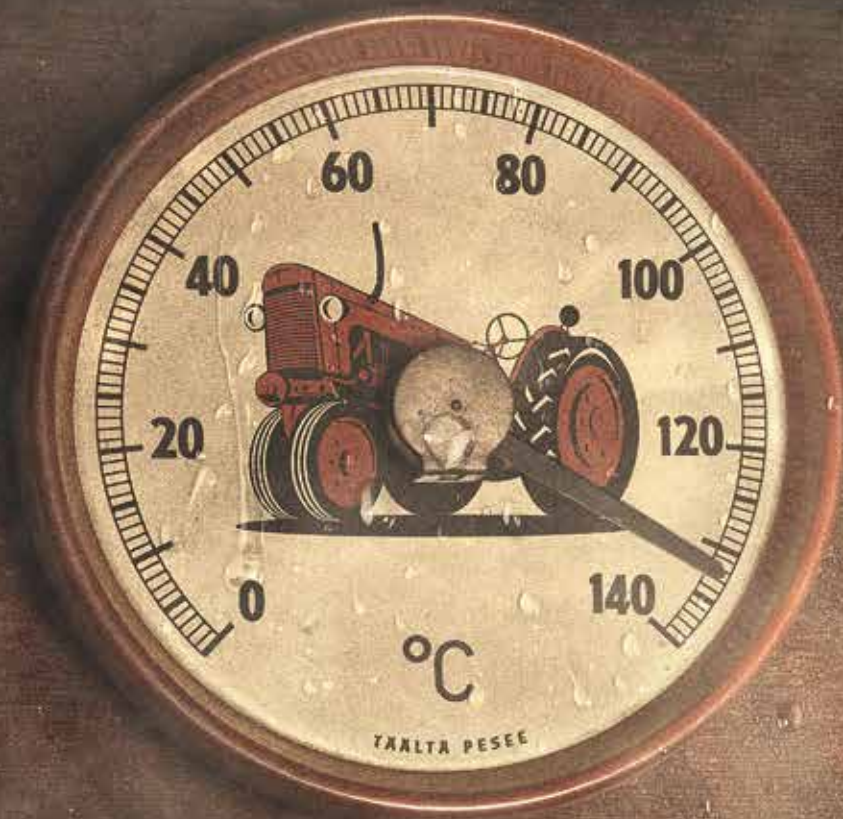
0400 241 114, antti.sailakivi@hpplaw.fi

Jäsen- ja saunamaksut, oheispalvelut ja niiden hinnastot
sekä paljon lisää tietoa seuran toiminnasta:

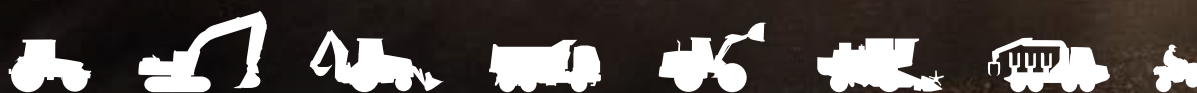
www.sauna.fi

SUOMEN SAUNASEURA
FINSKA BASTUSÄLLSKAPET
THE FINNISH SAUNA SOCIETY

TÄÄLTÄ PESEE!!

SUOMEN KONEUSKOTTAVIN AMMATTILEHTI

www.koneviesti.fi

koneviesti

. AUA1

Posti Green

Mercedes-Benz
C-sarjan Premium
Business alk.

42 480 €

C-sarjan
erikoishintaiset
varustepaketit alk.

499 €/kpl

- Sisätilan paketti
- Audiopaketti
- Pysäköintipaketti
- AMG-ulkopuolen paketti

C 160 A Premium Business kokonaishinta alk. 42 479,70 €. Vapaa autoetu 795 €/kk, käyttöetu 645 €/kk. CO₂-päästöt 132 g/km, EU-keskikulutus 5,9 l/100 km.
C 160 T A Premium Business kokonaishinta alk. 44 166,57 €. Vapaa autoetu 825 €/kk, käyttöetu 675 €/kk. CO₂-päästöt 135 g/km, EU-keskikulutus 6,0 l/100 km.
Huolenpitosopimus 3 vuodeksi kiinteällä kk-maksulla alk. 30 €/kk. Hinnat sis. alv:n, arvioidun autoveron ja toimituskulut 600 €. Kuvan auto lisävarustein.
Ajotietokoneen kieli: englanti. Varustepaketin lopullinen hinta määräytyy auton CO₂-arvon perusteella.

Mercedes-Benz C-sarja. Rajattomat mahdollisuudet – nyt myös varustelun suhteen.

Mercedes-Benz C-sarja tarjoaa vaihtoehdon jokaiseen makuun ja elämäntilanteeseen. Nyt voit tehdä omasta C-sarjalaisestasi vieläkin ainutlaatuisemman ja täydentää varustetasoa oman makusi mukaisesti erikoishintaisilla varustepaketeilla. Tutustu tarkemmin C-sarjaan ja varustepakettien sisältöön www.mercedes-benz.fi.

Mercedes-Benz Suomi

@mbsuomi

Mercedes-Benz Suomi

Mercedes-Benz

The best or nothing.

